

vestmik

Lefnik XX.

Celovec, petek, 26. marec 1965

Štev. 13 (1191)

Spet na skupno delo

O izidu deželnozborskih volitev smo že v zadnji številki podali svojo oceno. Kakor med vsa volilna borba, smo tudi ob tej priložnosti poudarili, da je in ostane naloga vseh koroških Slovencev, da s skupnim delom, z jasnim priznanjem v vsakdanjem življenju in v neustrašnem terjanju pravic, ki nam gredo, dokažemo in manifestiramo svojo zvestobo narodu in svojo slovensko dostojanstvo. Le v tem javnem neustrašnem prizadevanju se kaže, kdo se odloči za narod, kje je elita našega ljudstva in kdo je pošten Slovenec.

Ta dejstva ostanejo tudi po volitvah nespremenjena in smatramo zato razčlenjevanje in ocenjevanje Slovencev po odločitvi pri tajnih volitvah, ki je za večino sploh ni mogoče kontrolirati, za nevarno in škodljivo. Naši nacionalni nasprotniki so nas skodlizarili že dovolj z razdelitvijo na zavedne in nezavedne, na 8 kategorij pri ljudskem številu, na domovini zveste in irendentiste itd., da ni potrebno, da to razdelitev še sami pomnožimo po nepreverljivih vidikih. In to komu v korist? Nam Slovencem golovo ne!

Ne bi več ponovno pisali o volitvah, da ne bi uvodničar „Našega tednika-kronike“ v zadnjem uvodniku popolnoma neupravičeno trdil, kakor da bi bila Zveza slovenskih organizacij napadala slovensko listo. Kdor je iskreno prebiral naš list in se udeležil naših sestankov, ve, da to ni resnica! Dejstvo pa je, da smo v svojem glasilu in na sestankih nedvoumno, jasno in odločno tolmačili svojo odločitev, zakaj smo se odločili za socialistično stranko in ne za samostojen nastop niti ne za podporo Koroške volilne skupnosti, ki se nikdar ni potrudila za našo podporo, marveč je od vsega početka očito iz napačne precejšnje svoje lastne moči že pri svojem sklepu in pozneje med vsa volilna borba dosledno prezrla in prezirala „slovensko levico“.

Z zavajajočim imenom „Koroška volilna skupnost“ je Narodni svet koroških Slovencev poskušal nepoučenega slovenskega volivca zavesti, da gre pri tej skupnosti za skupno slovensko listo, pa se čudi in je užaljen, da smo našemu ljudstvu povedali resnico, da nas nihče ni prevzel za skupni nastop niti ne obvestil o takem koraku, kakor je to takoj obvestil nemško javnost. Mi pa smo kljub temu smatrali za potrebno, da o svojem sklepu neposredno oficijalno obvestimo nosilce liste „Koroške volilne skupnosti“, mu tolmačimo vzroke svoje odločitve in mu povemo, da bomo sva-je stališče tolmačili tudi v listu in zunaj na terenu. Tem bolj se zato čudimo, da so užaljeni, da smo se pač poslužili tudi demokratske pravice, da o volitvah imamo svoje mnenje in se odločimo po svojih vidikih in spoznanjih ter svoje stališče tolmačimo in utemeljujemo tudi našim ljudem.

Narodni svet koroških Slovencev je to storil lelo po volitvah, prej se je skrival za „Koroško volilno skupnostjo“. Sedaj šele beremo, zakaj se je odločil za samostojen nastop. Ne zato, ker — kakor smo mi že davno spoznali in trdili — koroška ÖVP nikdar ni pokazala razumevanja za naše narodne težnje in v njej v teh zadevah odločajo našemu ljudstvu napolnjeni ljudje, marveč zato, ker ta ÖVP ni sprejela nobenega predlaganega zastopnika Narodnega sveta koroških Slovencev na iz-gledno mesto. [Pri tem je vsekakor zanimivo, da nosilca poznajše samostojne liste niti ni predlagal.] To je bil pogoj in če bi ÖVP to storila, bi jo Narodni svet koroških Slovencev podprl ne glede na to, da je po vsem svojem dosedanjem delu in ustraju bila vedno proti interesom koroških Slovencev, kar je pokazala celo že med volilno borbo na zadnjem zasedanju koroškega deželnega šolskega sveta. To je vsekakor zanimivo in je jasno razbrati iz poročila o pogajanjih med NsK in ÖVP v zadnji številki Tednika. Pri tem pa niti ne povedo, da ÖVP sploh ni hotela sprejeti nobenega zavednega Slovenca na svojo listo — ne na izvedeno niti ne na brezizgledno mesto!

Nam pa je šlo pri odločitvi v prvi vrsti za stvar in ne za osebne interese, pa naj so še tako upravičeni. Odločili smo se za socialistično stranko, ker je doslej pokazala že največ razumevanja za naše narodne težnje in je zagotovila, da bo to svojo politiko srpnosti, ki ji jo prizna v zadnjem uvodniku tudi Tednik, tudi v bodoče ne le nadaljevala marveč še okrepila. Zato smo tudi veseli, da se je njen vpliv v deželi tudi pri teh volitvah ojačal in da smo tudi mi s svoje strani doprinesli k temu svoj delež, kar je razvidno zlasti iz tega, da je njen delež na glasovih na deželnoiznem ozemlju za 4,1 % višji kot v deželni merili.

Povsem naravno je, da vsaka volilna skupina po volitvah skuša najti krivce za svoj neuspeh pri drugih, samo ne pri sebi. V tej zvezi pa je zanimivo, da se NsK pri ÖVP zaradi svojega samostojnega nastopa celo opravičuje, češ da bi mu ob sedanjem izidu volitev, ko ni dobila 13. mandata, celo očitala, da so krivi tega njegovi slovenski glasovi. V listem članku pa dolži nas, da smo mi krivi njegovega neuspeha. Če Narodni svet dolži nas, češ da smo ga baže napadali, potem je to neresnica; nasprotno njegove vo-

Prijateljstvo med Avstrijo in Jugoslavijo znova potrjeno ob obisku kanclerja Klause v Beogradu

V spremstvu zunanjega ministra dr. Kreiskega, državnega sekretarja v zunanjem ministrstvu dr. Bobleterja, deželnih glavarjev Wedeniga in Krainerja ter visokih vladnih uradnikov biva kancler dr. Klaus na uradnem obisku v Jugoslaviji, kamor je v ponedeljek odpotoval na povabilo predsednika zveznega izvršnega sveta Stamboliča. Po razgovorih z najvišjimi jugoslovanskimi predstavniki, sprejemu pri predsedniku SFR Jugoslavije Titu ter ogledu raznih zanimivosti Beograda se bo bivanje avstrijske vladne delegacije zaključilo z obiskom v Zagrebu, od koder se bo danes zvečer vrnila v Avstrijo.

Odnosi, ki že nekaj let vladajo med Avstrijo in Jugoslavijo, splošno veljajo za vzor dobrega prijateljstva na meji med dvema sosednjima državama. To je prišlo do izraza tudi pri sedanjem obisku avstrijske vladne delegacije v Jugoslaviji. Kancler dr. Klaus, ki trenutno zastopa tudi zveznega prezidenta, je bil ob prihodu v Beograd sprejet z najvišjimi državnimi častmi. Že v izjavah, ki sta jih podala za tisk pred obiskom, ter v

Ko pišemo te vrstice, vsebina uradnega sporočila o razgovorih sicer še ni znana, vendar je bilo povedano že vnaprej, da bodo razgovarjali predvsem o gospodarskem sodelovanju, o vprašanih maloobmejnih prometa, o kulturni izmenjavi ter o arhivskem sporazumu in vrnitvi kulturnih dobrin. Poleg vprašanj, ki se nanašajo na odnose med obema državama, pa so razpravljali tudi o mednarodnih problemih, pri čemer je prevladovalo mnenje, da enotnega stališča ni težko najti med dvema državama, ki živita v prijateljskih odnosih in sta obe dosledni zagovornici politike miru.

Med vprašanja, ki vplivajo na avstrijsko-jugoslovanske odnose, pa nedvomno sodi tudi vprašanje slovenske in hrvalske manjšine v Avstriji. Na to je izrecno opozoril predsednik Stambolič že v svoji izjavi za tisk in v pozdravnem govoru. Naglasil je: „Cenimo napore avstrijske vlade pri izpolnjevanju zahtev naših etničnih skupin. Sodi-mo, da bi nagla realizacija obveznosti iz avstrijske državne pogodbe, s čimer bi se izboljšal položaj manjšin, prispevala k temu, da postanejo nacionalne manjšine še trdnější most med obema državama.“

24-urna stavka pošte in železnice

je ohromila življenje po vsej Avstriji

Uslužbenci pošte in železnic so zadnji torek izvedli 24-uro stavko, kateri so se iz solidarnosti pridružila tudi nekatera mestna podjetja na Dunaju ter letalska varnostna služba. S tem je 24 ur obstal ves javni promet širom po Avstriji, prekinjene pa so bile tudi telefonske in telegrafске zveze, medtem ko so bile oddaje radia in televizije močno okrnjene.

S stavko so uslužbenci pošte in železnice podkrepili svojo zahtevo po zvišanju plač, glede katere ni uspelo doseči sporazuma med vlado in pristojnimi sindikati, čeprav so tozadnevna pogajanja tekla že precej dolgo časa. V torek, ko je stavka ohromila življenje po vsej državi, sta vladni stranki razmeroma hitro našli kompromisno rešitev, ki obsega v glavnem naslednje podrobnosti: pla-

če državnih uslužbencev se bodo od 1. maja naprej povišale za 6,5 % od-nosno bo zvišanje znašalo najmanj 130 šilingov na osebo, hkrati pa bo družinska doklada za vsakega otroka zvišana za 20 šilingov.

Vendar pa je to le ena plat tega vprašanja, kajti za sklenjeno povišanje plač bo treba najti tudi potrebna sredstva, ki niso bila predvidena v državnem proračunu. Računajo, da bo potrebnih 780 milijonov šilingov, nadaljnjih 213 milijonov šilingov pa bo treba preskrbeti v zvezi z istočasnim sklepom o podražitvi mleka. Največ teh sredstev (namreč 600 milijonov) nameravajo pridobiti pri odplačilu državnih dolgov, prav tako pa je predvidena podražitev cigaret, ki naj bi prinesla 100 milijonov šilingov, nadalje povišanje pristojbin (spet 100 milijonov), za 100 milijonov šilingov bodo skržena sredstva za gradnjo stanovanj, ostali denar pa bi dobili z znižanjem raznih kreditnih sredstev.

Kakor omenjeno, je bil v torek dosežen tudi sporazum o podražitvi mleka in mlečnih izdelkov. Bolj obširno poročamo o teh vprašanjih na četrti strani današnje številke.

Predsednik Tito povabljen na obisk v Avstrijo

Med svojim obiskom v Jugoslaviji je imel kancler dr. Klaus razgovor tudi s predsednikom SFR Jugoslavije Josipom Brozom Titom. Pogovor je potekal v zelo prijateljskem in prisrčnem vzdušju ter so bila obravnavana razna vprašanja, ki se nanašajo tako na odnose med obema državama kakor tudi na posamezne mednarodne probleme.

Kancler dr. Klaus je ob tej priložnosti povabil predsednika Titu, da pride na obisk v Avstrijo. Podobno vabilo je izrekel tudi predsedniku zveznega izvršnega sveta Stamboliču.

ilne skupnosti že imenovali nismo. Če pa smo njegovega neuspeha krivi mi zato, ker je večina slovenskega ljudstva sledila našem pozivu, potem smo na to lahko ponosni, zlasti ko nas prej niso smatrali za uvaževanja vrednega činitelja.

Povolilno spoznanje, da le obstoja tudi slovenska levica, in zelo pozno priznanje, da Koroška volilna skupnost ni bila „slovenska skupnost“ marveč le tvorba ene same strani, je vsekakor povratek k realnosti, ki edina sme biti usmerjevalka in izhodišče vsake, tudi naše koroške slovenske politike. Zato to spoznanje pozdravljamo in želimo samo njegovo dosledno izvajanje: v skupnih narodnih vprašanjih spet in še bolj odločno, brez ozira na različne politične poglede, na skupno delo!

Diskriminacija Slovencev v Italiji

Italijansko ustavno sodišče v Rimu je prejšnji teden sprejelo sklep, ki pomeni novo diskriminacijo slovenske manjšine. Razveljavil je namreč poseben člen deželnega pravilnika za avtonomno deželo Furlanijo-Juljska krajina, ki je zagotavljal slovenskemu svelovalcu kot predstavniku etnične manjšine enakopraven položaj v deželni svet.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Trstu je v tej zvezi objavila protestno izjavo, v kateri označuje odločbo ustavnega sodišča kot „izraz neobčutljivosti za vprašanja in potrebe slovenske narodne manjšine v Italiji“. Posebej je v

tej izjavi rečeno, da pomeni odločba ustavnega sodišča očiten primer razlikovanja med slovensko ter francosko in nemško narodno skupnostjo v Italiji, katerima je zagamčena ista pravica, ki jo ustavno sodišče Slovincem zdaj odvzema.

Protestu so se pridružile tudi druge slovenske organizacije ter deželni komite KPI za Furlanijo-Juljsko krajino, ki prav tako obsojajo diskriminacijski odlok ustavnega sodišča, ki da je pravno neosnovan in krivičen do slovenske narodne manjšine, kot tak pa naperjen proti enakopravnosti narodnih manjšin v Italiji.

V Ljubljani je zasedal V. kongres ZKS

V navzočnosti nad 800 delegatov iz vseh predelov Slovenije in več sto gostov je prejšnji teden zasedal v Ljubljani V. kongres Zveze komunistov Slovenije. Poleg zastopnikov ostalih jugoslovanskih republik so se kongresa kot gostje udeležili tudi predstavniki deželnih vodstev KP Avstrije za Koroško in Štajersko, deželnih komitejev KP Italije in Socialistične stranke Italije za Furlanijo in Juljsko krajino ter po trije zastopniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu.

Peti kongres ZKS je zasedal v času, ko je bilo v Jugoslaviji zaključeno prvo obdobje utrjevanja samoupravljanja in praktičnega uveljavljanja načela delitve dohodka po delu. Čeprav ta proces še ni končan, so se v obdobju od zadnjega kongresa vendar že pokazali določeni rezultati socialistične prakse, prav tako pa so se pokazale tudi prehodne težave, o katerih so na kongresu razpravljali zelo odkrito. Sploh je bilo na kongresu zavzeto izredno kritično stališče do posameznih vprašanj in z vsa odločnostjo poudarjeno, da so za uspešno reševanje družbenih

problemov edina možna podlaga nadaljnja krepitev samoupravljanja, dosledna delitev dohodka po delu, višja produktivnost ob istočasnem naraščanju osebnega in družbenega standarda ter vključevanja domačega gospodarstva v mednarodno delitev dela.

Glavni referat na kongresu je imel sekretar CK ZKS Miha Marinko, ki je govoril o osnovnih nalogah ZKS pri nadaljnjem razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Delo kongresa se je odvijalo na plenarnih zasedanjih in po komisijah, kjer je govorilo veliko število diskutanov. Na kongresu so izvo-

lili nov centralni komite ter kontrolno in revizijsko komisijo, katerih sestav izpričuje močno pomladitev najvišjih organov ZKS, kakor je prišla udeležba mladih do izraza tudi pri sestavi delegatov, katerih povprečna starost je značala le dobrih 37 let.

Zadnji dan kongresa je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje idejna načela in politična stališča za delo organizacij in osnovno politično usmeritev za prihodnje obdobje. V resoluciji je posebej govora tudi o narodnih in manjšinskih vprašanjih ter je v tej zvezi med drugim poudarjeno: „Naša internacionalistična dolžnost je, delovati tudi za sožitje med vsemi narodi in uveljavljati načelo odprte socialistične skupnosti. Za uresničevanje tega načela je izrednega pomena enakopraven položaj italijanske in madžarske narodnosti s Slovenci, nič manj pa naša stalna skrb za položaj in življenje Slovencev zunaj meja naše državne skupnosti.“

Separatizem podražuje električni tok

Po podražitvi, ki je stopila v veljavo s 1. januarjem 1965, je s strani nekaterih družb elektrogospodarstva spet slišati glasove in zahteve po ponovni podražitvi električnega toka. Kakor so te glasovi in te zahteve nerazumljive, tako koreninijo v ozki miselnosti, ki jo zadnje čase opažamo pri vrsti podjetij elektrogospodarstva.

Nekatera deželna, mestna in druga podjetja elektrogospodarstva že delj časa trdijo, da jim pride električni tok, ki ga jim velike družbe elektrogospodarstva, kot n. pr. Avstrijske dravske elektrarne, Avstrijske elektrarne ob Donavi in druge dobavljajo potom svoje Družbe za dobavo električnega toka (Verbundgesellschaft), predrag. Zato so začela graditi lastne elektrarne, po večini termoelektrarne, iz katerih oskrbujejo svoje odjemalce s tokom. Ker gre v takih primerih za elektrarne manjše zmogljivosti, proizvodnja toka ni le dražja kot v velikih elektrarnah, marveč tudi ni v stanju, da bi vsak čas krila potrebo po njem. Zato so ta podjetja še naprej prisiljena kupovati tok od velikih elektrarn oz. od Družbe za dobavo toka.

Da ga jim ta dobavlja po trgovskih vidikih, se enako razume, kot je jasno, da te elektrarne prevajajo breme take dvostranosti in separatizma konec konca na potrošnika.

Na te okoliščine je že opozoril direktor Avstrijskih dravskih elektrarn, dipl.-ing. Werner, na nedavni tiskovni konferenci v Celovcu. K istim vprašanjem pa se je minuli teden oglašil tudi dr. Kothbauer od Družbe za dobavo električnega toka in naglasil, da morejo po mednarodnih izkušnjah le velike elektrarne proizvajati tok po nizkih cenah. V Angliji so to elektrarne z zmogljivostjo 500 MW, v Zahodni Nemčiji pa s 300 MW. Spričo ugodnih pogojev, ki jih imamo za elektrarne ob tekočih vodah, pri nas meja rentabilnosti proizvodnje električnega toka še ne leži tako visoko. Vendar so tudi pri nas razlike v proizvodni ceni toka zelo velike in se vrtijo med 33 grošev za kilovat pri termoelektrarnah na premog in 16 grošev, kar bo stal kilovat v bodoči dravski elektrarni Bistrica v Rožu. Termoelektrarne na mineralna olja morejo kilovat toka proizvajati po 25 grošev. Spričo tega imajo elektrarne ob tekočih vodah absolutno prednost tudi pred njimi.

Če hočejo deželna, mestna in druga podjetja elektrogospodarstva priti do toka po teh cenah, potem ne morejo hoditi po poti gradnje svojih elektrarn z nizko zmogljivostjo, marveč morajo kreniti po poti soudeležbe pri investicijah za gradnjo velikih elektrarn in energetskih sistemov, kakor nastajajo n. pr. ob Dravi in Donavi. S tako soudeležbo bi prišle tudi do dobave električnega toka po proizvodni ceni teh elektrarn.

Ko se pri Družbi za dobavo električnega toka zavzemajo za to pot stabilizacije cen električnega toka, istočasno prijavljajo zahtevo po uzakonjenju pospeševanja elektrogospodarstva. Cene električnega toka je mogoče stabilizirati le z ustreznim zakonom, ki bo preprečil nadaljnji separatizem v proizvodnji električne energije.

Ameriški kapital preplavlja Zahodno Nemčijo

Po podatkih zahodnonemške banke je približno 12 odstotkov kapitala nemških podjetij v tujih rokah. V letu 1963 je samo Amerika v Zahodni Nemčiji investirala okrog 7,2 milijarde mark, kar odgovarja 3 do 4 odstotkom vseh investicij v Zahodni Nemčiji. Ameriške družbe imajo s svojo udeležbo odločujočo besedo pri približno 2000 zahodnonemških podjetjih, 37 povezanih družb s približnim kapitalom 2 milijard mark pa je pod neposrednim vplivom ameriškega kapitala. Posredni vpliv pa je gotovo veliko večji, vendar ga je težje oceniti.

Od leta 1958 do leta 1962 so z ameriškim kapitalom osnovali 46 odstotkov vseh tujih kapitalnih družb v Nemčiji. Američani se zlasti udeležujejo na družbah za premog in za druge energetske vire. Od celotne zmogljivosti nemških rafinerij mineralnih olj, ki je lani dosegla blizu 70 milijonov ton, odpade nad 38 milijonov na tuje družbe kot so ESSO, SHELL in BRITISH PETROLEUM, nadaljnjih 6,1 milijona ton pa na mešane nemško-tuje družbe. Proizvodnja popolnoma nemških podjetij je lani dosegla le nekaj nad 22 milijonov ton.

Kakor pričakujejo, bo vpliv tujega kapitala v industriji mineralnih olj Zahodne Nemčije v bodoče še naraščal. Od leta 1967 naj bi se njena celotna proizvodnja povečala na 97 milijonov ton, pri čemer naj bi na tuje družbe odpadlo 54 milijonov ton, 10 milijonov ton pa na mešane nemško-tuje družbe.

ESSO in SHELL sta zadnje čase nakupili večino delnic podjetij THYSEN in WATER WORKS nemške premovalne industrije. Tako nimata v rokah ali pa pod nadzorstvom le 20 odstotkov vse nemške proizvodnje naravnih plinov, marveč je istočasno že 20 odstot-

PO TRILETNEM ČAKANJU:

Pogajanja z EGS so se pričela

Minuli petek je avstrijska vlada vstopila v neposredna pogajanja z Evropsko gospodarsko skupnostjo o svoji pridružitvi. Osnova za pogajanja je po eni strani mandat, ki ga je za svojo stalno komisijo 2. marca sklenil ministrski svet EGS, po drugi pa stališče avstrijske vlade, ki ga je ta formulirala lani aprila in ga v ponedeljek minulega tedna ponovno odobrila. Prvo srečanje v okviru teh pogajanj, ki se bodo vlekla verjetno do konca prihodnjega leta, je obstajalo v izmenjavi uradnih stališč avstrijske vlade in ministrskega sveta EGS. Govorila sta minister za trgovino in obnovo dr. Bock in komisar za zunanje zadeve EGS Rey.

Ko je minister dr. Bock obrazložil avstrijsko stališče, je med drugim poudaril, da mora tudi po pridružitvi ostali ustavni nevtiralnost Avstrije neokrnjena in da si Avstrija pridrži pravico, da pogodbo lahko vsak čas odpove ali suspendira. Avstrija si nadalje pridržuje pravico, da bo tudi po pogodbi lahko samostojno sklepala trgovinske

pogodbe s tretjimi državami. Ob teh načelnih stališčih je Avstrija pripravljena, da bo postopoma odpravila carine v trgovanju s članicami EGS in da bo svoje carine prilagodila onim, ki bodo veljale v skupnosti. Načelno je tudi pripravljena, da koordinira svojo gospodarsko politiko z gospodarsko politiko Skupnosti.

Komisar za zunanje zadeve EGS Rey je v svojem odgovoru, ko je tolmačil stališče Skupnosti, izrazil upanje, da bo pogodba podpisana tekom prihodnjega leta, verjetno na Dunaju. Gospodarski položaj pogajajočih se partnerjev, je zelo podoben, vsled česar ni pričakovati, da bi prišlo pri pogajanjih do večjih težav. Najvažnejša in hkrati najtežja problema sta gospodarska harmonizacija med EGS in Avstrijo ter položaj avstrijske industrije železa in jekla.

Pri obravnavi tehničnih vprašanj pogajanj sta se obe delegaciji sporazumeli, da bosta s konkretnimi pogajanjmi pričeli 22. aprila. Letos bodo pogajanja vsebovala zlasti vprašanja vskladitve carinske politike in agrarne politike. Nadaljanja vprašanja, kot so vsklajanje gospodarske politike, vprašanje skupnih institucij in vprašanje nadaljnjega razmerja Avstrije do EFTA, bodo prišla verjetno šele prihodnje leto na dnevni red pogajanj.

KUPNA MOČ DENARJA PADA

Newyorška »First National City Bank« je objavila študijo o padanju kupne moči denarja po nekaterih državah. Iz te študije je razvidno, da od leta 1953 naprej kupna moč denarja pada letno za 1 do 9,4 odstotka. Študija, ki se nanaša na obdobje 1953—1963, kaže, da je v tem obdobju padla vrednost denarja v Braziliji za 94 odstotkov, v Turčiji za 62, v Španiji za 45, v Franciji za 34, na Danskem za 29, na Japonskem za 28, na Švedskem za 27, v Franciji za 34, na Danskem za 29, na skem za 23, v Avstriji za 22, v Zahodni Nemčiji za 18, v Švici za 16, v Belgiji za 13 in v Ameriki za 12 odstotkov.

Kar tiče šilinga, je njegova kupna moč v tem obdobju padla letno povprečno za 2,4 odstotka.

OD 17. DO 25. APRILA:

Spomladanski mednarodni zagrebški velesejem

Letošnji spomladanski mednarodni velesejem v Zagrebu bo spel razdeljen na dve skupini, na skupino prireditelj blaga široke potrošnje in na skupino specializiranih razstav. Prva skupina bo vsebovala mednarodni sejem blaga široke potrošnje, V. sejem prehrane, III. mednarodni sejem lesa in opreme za lesno industrijo, IX. sejem obrtništva, razstavo turizma, opreme za turizem in gostinstvo ter športnih potrebščin in revijo sodobnega oblačenja.

Od specializiranih razstav bo letošnji spomladanski mednarodni zagrebški velesejem vseboval X. razstavo merilne in regulacijske tehnike ter avtomatizacije »Jurema«, III. mednarodno razstavo »Medicina in tehnika« in III. mednarodni sejem gradbeništva.

Po prijavah udeležencev je mogoče ugotoviti, da bo letošnji spomladanski velesejem dolele največja spomladanska sejemska prireditelj v Zagrebu. Svojo udeležbo so prijavile skoraj vse države Vzhodne in Zahodne Evrope ter nekatere države Azije in Amerike. Posebno pozornost posvečajo inozemski razstavljalci specializiranim sejamskim prireditvam.

Avstrija bo sodelovala na mednarodni razstavi »Medicina in tehnika«, na razstavi merilne in regulacijske tehnike ter avtomatizacije »Jurema« in na mednarodnem sejmu blaga široke potrošnje. Prireditelji bodo letos po-

svetili glavno pozornost mednarodnemu sejmu gradbeništva, mednarodnemu sejmu merilne in regulacijske tehnike in avtomatizacije ter mednarodni razstavi »Medicina in tehnika«. Da pri tem ostale sejemske prireditve ne bodo zastajale, se razume samo po sebi.

Dunajski velesejem zaključen

Po osemnedvnem trajanju je letošnji spomladanski 81. dunajski velesejem zaprl svoja vrata. Obiskalo ga je nad 640.000 ljudi, kar je dokaz, da je bil deležen izrednega zanimanja.

Poslovno gledano je sejem potrdil, da traja gospodarska konjunktura še naprej. Kupčije so bile boljše kot v povprečju zadnjih let. Rekordni je bil promet s stroji, zlasti s stroji za obdelavo kovin ter kmetijskimi in gospodinjstvi stroji. Pri kmetijskih strojih je prevladovalo povpraševanje za velikimi stroji in traktorji.

Veliko interesentov je privabilo tudi pohišstvo ter televizijski in radio-aparati. Živahno je bilo tudi zanimanje za potrebščine za opremo stanovanj. Slabo pa so potekale kupčije pri strojih za obdelavo lesa in pri tekstilijah.

OD 1. APRILA NAPREJ: Carinske olajšave v Jugoslaviji

Jugoslavija bo s 1. aprilom uvedla pomembne spremembe v svojih carinskih tarifah. Jugoslovanski državljani in katerikoli tuji potniki bodo od tega dne naprej lahko prinesli enkrat na leto v Jugoslavijo carine prosto blago v vrednosti 30.000 dinarjev za lastno rabo, za lastno gospodinjstvo ali za darilo, ki ni namenjeno za prodajo.

Od 1. aprila naprej tudi ne bo veljalo več določilo, po katerem mora jugoslovanski državljani ostati v inozemstvu vsaj 5 dni, da ima pravico do brezcarinskega uvoza blaga. Odslej naprej bodo imeli jugoslovanski državljani pravico brezcarinskega uvoza blaga v zgornjih mejah tudi v primeru, če bodo mejo prestopili samo za nekaj ur. Isto bo veljalo tudi za tuje državljane. Tudi ti bodo brez carine lahko uvozili v Jugoslavijo blaga v vrednosti 30.000 dinarjev, čeprav bodo prestopili jugoslovansko mejo samo za nekaj ur.

Tudi državljani jugoslovanskega porekla, ki so se nahajali v tujini več kot tri leta, so doslej v Jugoslavijo letno lahko prinesli blaga v vrednosti 200.000 dinarjev brez carine. To določilo od 1. aprila naprej odpade.

S to uredbo bodo pravzaprav izenačeni v svojih pravicah vsi potniki, vseeno če so jugoslovanski ali drugi državljani. Tujci bodo lahko enkrat na leto pri svojem potovanju v Jugoslavijo nosili seboj blaga v vrednosti 30.000 dinarjev, Jugoslavlani pa bodo v inozemstvu lahko kupili blago v isti vrednosti, ne da bi jim bilo treba na meji plačati carino. Za uvoz blaga v tej vrednosti ne bo potrebnih nobenih potrdil jugoslovanskih konzulatov. Uvoz blaga bo le vpisan v potni list.

OSIROKEM SVETU

NEW YORK. — V ameriški državi Alabama se je te dni odvijal največji pohod pobornikov za državljanske pravice, ki so ga kdaj koli organizirali na amerškem jugu. Pohod je vodil dr. Martin Luther King, Nobelov nagrajenec za mir, sodelovalo pa je več tisoč črncev in belih pristašev gibanja za enake pravice črnskega prebivalstva Amerike. 80 km dolga pot od Selma do Montgomeryja je bila razdeljena na več etap, katere so demonstranti prehodili v skupinah po 300 ljudi, okoli 4000 vojakov pa jih je izčistilo pred belimi rasisti. Ameriški predsednik Johnson je o tem »pohodu svobode« dejal, da bodo v teh dneh oči Amerike uprle v Alabamo in oči sveta bodo uprle v Ameriko.

PARIZ. — Dve zadnji nedelji so bile v Franciji občinske volitve, pri katerih je zabeležila največji uspeh komunistična partija Francije. V mestih, ki imajo nad 30.000 prebivalcev, so dobili komunisti večino v 34 občinah, to je v devetih mestih več kot pri zadnjih občinskih volitvah leta 1959. Vlada unija za novo republiko je uspela pridobiti le eno novo mesto in ima zdaj večino v 25 mestih. Lep uspeh so dosegli komunisti tudi v Parizu, kjer so doslej imeli večino le v predmestnih občinah, tokrat pa so dobili največ glasov tudi v osrednjem delu mesta, tako da imajo zdaj v mestni občini 38 sedežev, medtem ko je vladna UNR zgubila absolutno večino, ker je dobila le 39 sedežev.

FRANKFURT. — Po podatkih frankfurtskega inštituta za preučevanje javnega mnenja je večina zahodnonemških politikov od lanskega leta zgubila na ugledu. Najmanj priljubljen je še vedno bivši obrambni minister Franz Josef Strauss, za katerega se je od slo anketiranih izreklo le 26, proti njemu pa 55 oseb. Tudi kancler Erhard uživa za 10 % manjšo priljubljenost, kot jo je prej, vendar pa je kljub temu ostal še vedno najbolj popularen politik s 75 odstotki pozitivnih glasov.

SKOPJE. — Na sestanku mednarodnega posvetovalnega odbora OZN za izdelavo generalnega urbanističnega načrta Skopja so sprejeli zaključke in priporočila o nadaljnji graditvi makedonskega glavnega mesta. Z dosedanjim načrtovanjem so pripravili osnovo za razvoj mesta v naslednjih 15 letih.

RIO DE JANEIRO. — Znan ameriški finančnik David Rockefeller je povedal, da imajo Združene države Amerike v svojih rokah desetino celotnega gospodarstva latinskoameriških držav in tretjino celotnega izvoza iz teh držav.

TOKIO. — Predsednik japonske socialistične stranke Joširo Kavakami se je odpovedal vodstvu stranke, ker mu zdravniki ne dopuščajo, da bi še naprej vodil najmočnejšo japonsko opozicijsko stranko.

BONN. — Danes bo zahodnonemški parlament nadaljeval razpravo o zastaranju nacističnih zločinov. Pred parlamentom sta zdaj dva glavnega predloga, ki ju je sprejel odbor za pravne zadeve: predlog, po katerem naj bi rok za zastaranje podaljšali od 20 na 30 let, in predlog, da bi morali začetek zastaranja namesto od leta 1945 izlet žele od leta 1950. Posebno značilno pa je dejstvo, da hoče Zahodna Nemčija v bodoče preganjati le še »glavne« zločine, kar bi sodnim oblastem, v katerih kar mrgoli bivših nacistov, omogočilo, da vsakemu nacističnemu zločincu priznajo, da »ni počenjal zločinov iz lastnih pobud« in ga s tem oprostile vsake kazni.

LONDON. — Prejšnji teden so ob koncu štiridnevne uradne obiske sovjetskega zunanjega ministra Gromika v Angliji objavili uradno sporočilo, v katerem je rečeno, da so bili razgovori, ki jih je Gromiko vodil z britanskim zunanjim ministrom Stewardom, koristni za obe strani. Ob tej priložnosti je bil Steward tudi povabljen na obisk v Sovjetsko zvezo.

BEOGRAD. — Na povabilo norveškega kralja Olafa V. in norveške vlade bo predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito s soprogo obiskal Norveško, kjer se bo mudil od 10. do 14. maja letos.

RIM. — Danes bo prisel na štiridnevni uradni obisk v Italijo francoski zunanji minister Maurice Couve de Murville, ki se s tem odziva povabilu italijanske vlade.

LONDON. — 24. in 25. aprila bo v Londonu sestanek zahodnoevropskih socialističnih voditeljev, ki bodo razpravljali o vprašanjih EGS in EFTA.

KÖVENHAVEN. — Na Danskem je prišlo do demonstracij proti Zahodni Nemčiji, ki jih je sprožil prihod zahodnonemških vojaških sil na dansko ozemlje, kjer sodelujejo na manevrih Atlantskega pakta. Nekateri zahodnonemški časopisi so skušali neprijetne dogodke omalovaževati, češ da gre pri demonstracijah le za »manjše skupine komunistov in levih radikalcov«, toda bili so poučeni, da Danci še niso pozabili vdora pred 25 leti na Dansko.

KAIRO. — Prejšnji teden je bil Naser znova izvoljen za predsednika Združene arabske republike, in sicer za dobo šestih let. Od skupno 7.055.574 volitnih upravičencev se je volitev udeležilo 6.950.652 od teh se jih je 99,99 % izreklo za Naserja.

BERLIN. — Med zahodnim Berlinom in Vzhodno Nemčijo je bil sklenjen nov sporazum o prehodu meje, po katerem bo ob letošnjih velikonočnih praznikih okoli milijon zahodnih Berlinčanov obiskalo svoje v vzhodnem delu mesta.

STOCKHOLM. — Avstrijski obrambni minister Prader je dan bival na obisku na Švedskem, kjer je bil gost švedskega obrambnega ministra Andersona. Ogle dal si je vrsto švedskih vojaških naprav.

BONN. — V Zahodni Nemčiji je bilo dokončno odločeno, da bodo volitve za novi parlament letos 19. septembra. V tej zvezi je predsednik socialdemokratske stranke Brandt izjavil, da je njegova stranka pripravljena prevzeti odgovornost za bodočo politiko Zahodne Nemčije.

ZENEVA. — Odbor za človekove pravice OZN, ki trenutno zaseda v Zenevi, bo razpravljal tudi o vprašanju zastaranja nacističnih zločinov. Tazadevni predlog, ki ga je stavila Poljska, sta podprli tudi Amerika in Sovjetska zveza. Poljski zastopnik je izjavil, da je ostalo še mnogo nacističnih zločincev nezakazanih in bi zastaranje teh zločinov predstavljalo nevarno grožnjo za mir.

Umetnost zbranosti

»Danes se nikakor ne morem zbrati,« je stavek, ki ga slišimo zelo pogosto in navadno prav takrat, ko bi se morali zbrati in pripraviti za temeljito možgansko delo. Najbolj tragično pri tem pa je dejstvo, da v takem primeru ne ukrenemo prav ničesar, temveč le pestujemo svojo neurejeno glavo in ne iščemo poti iz zagate.

Naši predniki so znali množiti štirištevilična števila — seveda na pamet; poznali so vsake stavek iz znanih pesnitev — prav tako na pamet. Mi vsega tega ne zmoremo več, toda saj tudi nihče kaj takega ne terja od nas. Preobremenjeni smo z delom, preplavljeni s problemi vedno hitrejšega »novega časa«. Zgodi se nam celo, da pozabimo datum lastnega rojstva ali kaj podobnega.

Pravzaprav spada danes k sodobni vzgoji, da smo malce raztreseni, da tožimo o bolečinah v glavi, da se nikakor ne moremo — ali nemočemo zbrati. Pa kljub temu zavidamo človeku, ki ne potrebuje spominskih koledarjev, beležnic in tablet in ki se lahko še vedno zanesa na svoj spomin. Njegova navodila so jasna, njegovo delovno mesto je lepo pospravljeno; ko se njegovi prijatelji že vlečejo k počitku, še vedno razpravlja, bere ali posluša glasbo.

Kje so vzroki, da je tako drugačen od nas? Zanj pravimo, da ima posebno skrivnost. Prav gotovo jo ima in tej »skrivnosti« se povsem preprosto reče — zbranost.

Zbran človek se je naučil obdržati svoje misli določen čas na enem predmetu. Kdor zna to, bo tudi v redu opravil sleherni naloge. Tisti, ki tega ne zmorejo, pa ne zapravljajo samo svojega naravnega daru, ki ga sicer imajo in ga le ne znajo izrabiti, temveč tudi svoj čas.

Stavek »ne morem se zbrati« spada po mnenju psihologov v vrsto izgovorov. Celo prvorojčki so dolžni držati svoje misli na vajetih, čeprav bi se mnogo raje igrali. Privaditi se moramo samodiscipline, kajti brez nje bodo naše misli venomer uhajale na stranska pota. Naši možgani sestavljajo nemiren sistem; kot bi bili živo srebro. Od posoda sprejemajo dražljaje in impulze, a se v določenem trenutku najraje vdajo najbolj neprikladnim in nepotrebnim mislim. Brez železne volje torej nikakor ne moremo dalj časa uspešno miselnodelati.

K umetnosti zbranosti spada tudi učenje opazovanja. Vse stvari, ki jih vidimo, je treba zaznati. Mnogi v trenutku, ko stojijo pred sliko kakšnega slavnega umetnika, raje mislijo na svoj prazen želodec ali na utrujene noge, namesto da bi se zbrali in opazovali umetnino. Le kdo med nami zares »vidi« arhitekturno cerkev ali stolpa, mimo katerih biti vsak dan?

Urjenju zbranosti pa pomaga tudi učenje na pamet. Kolikor ur zapravimo dnevno: pri vožnji z vlakom ali avtobusom, v čakalnici pri zdravniku, pri lupljenju krompirja itd. Poskušajmo si urediti miniaturni spored pesmi, ki jih ljubimo, smešnic ali besedil popevke. Vodo samogovore v svojem ali tujem jeziku, ki ga obvladamo. Naš miselni aparat potrebuje takšno »mazilo«.

Toda treba je zares vaditi in biti vztrajen, ne pa že po nekaj dneh vreči puško v koro. So ljudje, ki se bojijo večnih naporov

Gostovanje gledaliških ansamblov

v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, bo Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane tudi letos v okviru uradne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo gostovala v Celovcu. Na izrecno željo celovškega Mestnega gledališča se bo tokrat predstavila le z enim opernim komadom, in sicer z opero »Knez Igor« ruskega skladatelja Aleksandra Borodina, katero bodo ljubljanski umetniki uprizorili v petek 9. in soboto 10. aprila.

Teden dni prej, in sicer 2. in 3. aprila, pa bo v Ljubljani gostoval ansambel celovškega Mestnega gledališča. Tudi Ljubljančani so v tej zvezi izrazili posebno željo: namesto operete, s katero so Celovčani doslej gostovali, naj bi letos prišli z opero in celovško gledališče se je odločilo, da uprizori v Ljubljani Mozartovo opero »Čarobna piščal« in Webrovo opero »Čarostelec«.

Z »Mladim rodom« v novo pomlad

»Pozdrav, poljub, otroci, od zlate pomladi!« Tako pravi veliki slovenski pesnik Oton Župančič v svoji pesmici »Čez noč«, s katero se začneja nova številka »Mladega roda« za meseca marec in april. Razumljivo je posvečena v prvi vrsti pomladi, tistemu letnemu času, ko se narava spet prebudi iz zimskega spanja in s svežimi silami zaživi novo življenje. »Čez noč« je polno življenja in rasli vse tisto, kar je dolge mesece počivalo pod snežno odejo in se skrivalo pred mrazom in ledom; sonce spet pošilja na Zemljo svoje tople žarke in prebujajo iz zimskega sna cvetlice in živali. Najbolj veseli tega prebujanja pa so nedvomno otroci, za katere se začneja čas prelepih iger zunaj v naravi, ki bo kmalu spet vsa zelena in posilana s pisanimi cvetlicami.

V novi številki »Mladega roda« je veliko

govora o tem veselju, začnši z že omenjeno Župančičevo pesmico mimo domoznanskih sestavkov pa do novic iz narave, čebelice na ogledih, pesmice »Pozdrav pomladi«, Vigredne pesmi Rudija Vouka, sestavka Sonje Erlichove »Škorca sta se vrnila« ter mnogih drugih pesmi in člankov, ki so jih prispevali znani in manj znani avtorji. Prav tako pomladi so posvečene številne ilustracije, o katerih pa hočemo še posebej spregovoriti. Poleg tega prinaša »Mladi rod« zanimive spise o tem, »kako v Ledincih Šent Jurja jagajo«, o zračni puški, o mladenci, ki bi rad strah spoznal ter o mnogih drugih stvareh, ki bodo pritegnile mlade bralce. Tudi ne manjka pravljic in pripovedk, seveda pa se je »Mladi rod« spomnil tudi 1. aprila, tistega dne v letu, ko si lahko nekaznovano privoščimo najrazličnejše potegavščine in vsakogar pošljemo po »prvo-aprilskega osla«. Zelo obširna je spet rubrika »Mladina piše«, v kateri pripovedujejo otroci o svojih drobnih doživetjih, predvsem pa izražajo veselje in navdušenje nad »svojim« listom — Mladim rodom, ki ga prav vsi radi berejo.

Sedanjo številko »Mladega roda« je ilustriral Šimen Olip iz Sel, pravi umetnik-samouk, ki se že dolga leta bavi s slikanjem, risanjem in rezbarstvom, sestavlja uganke, komponira in vodi pevski zbor. Njegove risbe, ki krasijo »pomladno« številko Mladega roda, znova potrjujejo njegovo umetniški talent in bodo napravile bralcem mnogo veselja. Da pa ima Šimen Olip tudi pisateljsko »žilico«, priča njegova zgodba o hvaležnem zajčku.

Seveda bi o vsebini nove številke lahko še mnogo povedali, vendar je bolje, da jo starši svojim otrokom kupijo, saj stane samo 3 šilinge. S tem jim bodo napravili mnogo veselja, zadovoljni pa bodo tudi vsi tisti, ki se pod vodstvom novega urednika Hermana Velika požrtvovalno in nesebično trudijo za redno izhajanje »Mladega roda«.

Šolski list za koroško mladino »Mladi rod« lahko kupite v knjigarni »Naša knjiga« ali pa ga naročite pri upravi.

Dr. Lovre Karall

Prejšnji teden je v 71. letu starosti nenadoma umrl dr. Lovre Karall, dolgoletni voditelj gradiščanskih Hrvatov. Njegovo ime je neločljivo povezano z mlajšo zgodovino hrvskega ljudstva na Gradiščanskem, kateremu je kot zaveden sin naroda posvetil mnogo svojih moči in svojega znanja; aktivno je stal v prvih vrstah boja za enakopravnost hrvske narodne manjšine v Avstriji.

Dr. Lovre Karall pa si je pridobil neminljive zasluge tudi za svojo ožjo domovino Gradiščansko. Po drugi svetovni vojni, ko je bila usoda najmlajše zvezne dežele še negotova, je bil skozi deset let njen deželni glavar, nato pa do svoje smrti predsednik trgovinske zbornice za Gradiščansko. Tako v eni kot v drugi funkciji se je požrtvovalno trudil za gospodarski razvoj dežele, ki je spadala med najbolj zaostale predele Avstrije. Če Gradiščanska danes počasi le dohiteva splošni gospodarski razvoj v državi, je to ne nazadnje zasluga pokojnega dr. Karalla.

Ob težki izgubi, ki so jo utrpeli s smrtjo svojega dolgoletnega voditelja, gradiščanskim Hrvatom izrekamo iskreno sožalje tudi koroški Slovenci.

KULTURNE DROBTINE

● V 85. letu starosti je umrl Stanko Premrl, starosta slovenskih skladateljev, ki je izredno veliko prispeval v zakladnico slovenske glasbene ustvarjalnosti. Bil je eden izmed tistih glasbenikov, ki se je dosledno ravnal po načelu, da je treba ustvarjati glasbo, ki bo razumljiva najširšemu krogu poslušalcev. Najbolji dokaz za to je njegova uglasbila Prešernove »Zdravljice«.

● Pred nedavnim je obhajal svoj 60-letni življenjski jubilej prof. dr. France Tomžič, znani strokovnjak na področju zgodovine slovenskega jezika in slovstva. Zasluga pa je njegovo ime povezana z izdajami modernih slovensko-nemških in nemško-slovenskih slovarjev.

● Na letošnjem kulturnem festivalu v Edinburgu na Angleškem, ki se bo začel 22. avgusta in trajal tri tedne, bo sodelovalo 16 držav. Izvajali bodo umetniško zelo bogat in obširen program.

● Madžarska bo letos izdala za razvoj prosvete skoraj 10 milijard forintov, kar predstavlja četrtino njenega letnega proračuna. Največ teh sredstev bodo porabili za razširitev in opremo šol ter za razvoj teoretičnega in praktičnega izobraževanja mladine in odraslih. Trenutno obiskuje na Madžarskem osemletno osnovno šolo 1.400.000 učencev, šole za kvalificirane delavce 173.000 študentov, gimnazije in srednje strokovne šole 248.000 dijakov in fakultete ter visoke šole nad 100.000 študentov.

● Na sporedu letošnjih slavnostnih iger v Grazu je tudi drama Miroslava Krleža »Gospoda Glembocovi«, ki bo 29. junija doživela svojo krstno predstavo v nemškem prevodu. Izšla je v prevodu Mila Dora pri graški založbi Silesy, katere je pred kratkim izdala v nemščini tudi Krleževa delo »Hrvaški bog Mars«, za letošnjo jesen pa pripravlja nemško izdajo najnovejšega Krleževega romana »Zastava«.

● V Kopru so letos že osmič podelili Kosovelove nagrade in diplome prosvetnim delavcem in ansambлом, ki so se v minulem letu posebno odlikovali s kulturno-prosvetnim delom.

Drava spreminja podobo naših krajev

Pred 10 leti po Rožu in širom Podjune še nihče ni mislil, da Drava med Beljakom in Labotom lahko postane največji energetski vir v deželi in eden največjih v državi sploh. Če bi pa pred 30 leti nekdo sprožil podobno misel o koriščenju Drave, bi naletel povsod na posmeh in najzrelejši sodobniki bi majali z glavo.

Tiste čase Drava še ni dala kilovata električnega toka, sedaj pa ga iz elektrarn Žvabek, Labot in Kazaze letno daje 836 milijonov kilovatin ur (kWh). Ko bo dograjena elektrarna Bistrica v Rožu, bo proizvodnja električne energije na Dravi narasla za nadaljnjih 340 milijonov kWh in za nadaljnjih 454 milijonov kWh, ko bosta dograjeni elektrarni Rožek in Humberk. Za njima pa je v načrtu še gradnja štirih nadaljnjih elektrarn v Rožu in sicer Borovlje, Dule, Podgrad in Anin most pri Galiciji s skupno letno proizvodnjo 508 milijonov kWh. V zaključni fazi izgradnje tega elektroenergetskega sistema bo dajala Drava letno 2165 milijonov kWh električne energije, kar je toliko, kot ena desetina leta 1964 v Avstriji producirane električne energije.

Družba »Avstrijske dravske elektrarne (ODK)«, ki je lastnik obstoječih elektrarn na Dravi in ki gradi in projektira nadaljnje zgoraj imenovane elektrarne, pa s tem ne bo le do zadnjega izkoristila Dravo med Beljakom in Labotom za proizvodnjo električne energije, marveč bo istočasno močno spremenila podobo Roža in Podjune. Na tem 90 km dolgem območju znaša padec Drave 157 metrov. Drava bo potem imela obliko stopnic — kakor jo kaže skica na desni — vzdolž njene struge pa bo nastalo nadaljnjih 7 večjih ali manjših jezer, ki se bodo, kakor tako imenovano Velikovoško jezero pred elektrarno Kazaze, lepo prilagala v itak že zelo prikupno pokrajino Roža in Gur.

DOSEDANJE ELEKTRARNE ODK

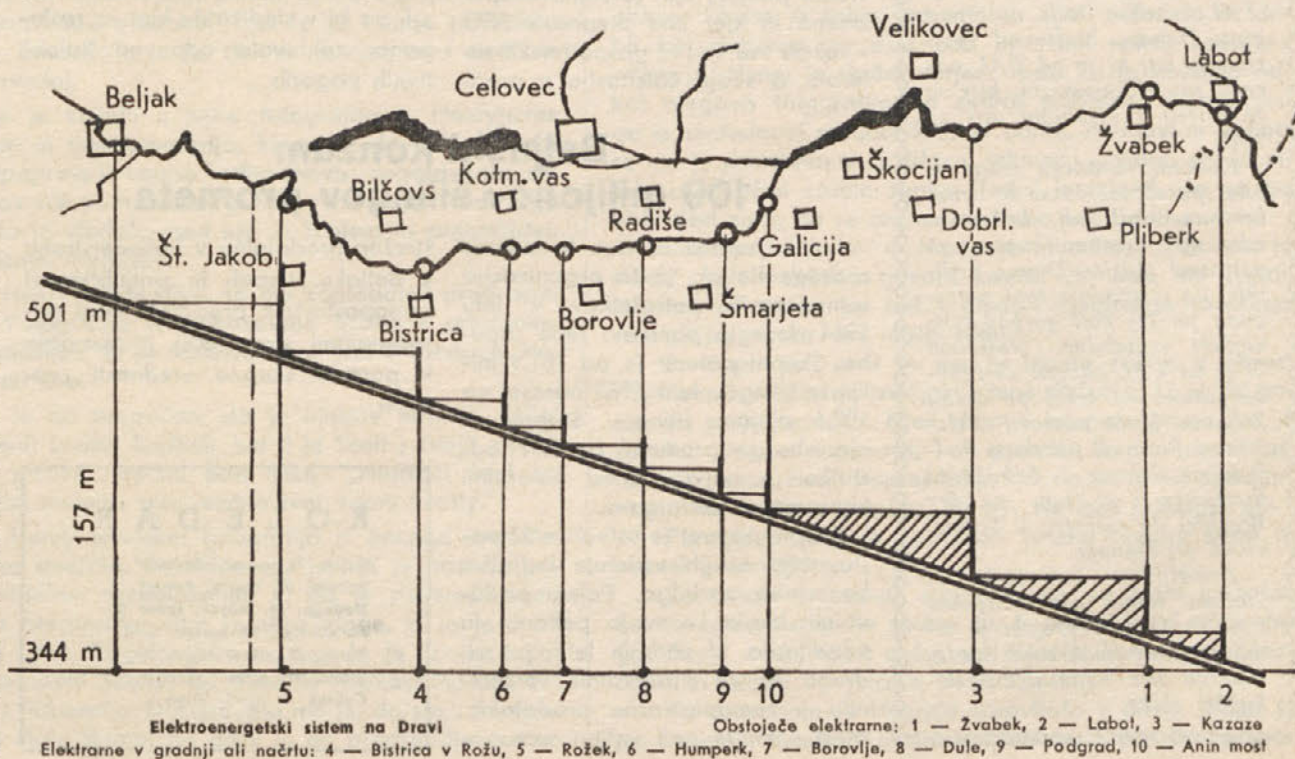
Prva med dosedanjimi tremi elektrarnami na Dravi v Podjuni je bila zgrajena elektrarna v Žvabeku in sicer v letih 1939—1943. Zgradila jo je takratna »Alpen-Elektrowerke«. Ker teče struga Drave v tem območju v ozki, globoki soteski, opazimo elektrarno le s ceste Velikovec—Labot. Čeprav je jez elektrarne 21 m visok, zaradi ozke, globoke soteske tudi jezera pred elektrarno ni opaziti. Pred elektrarno je zajezenih 2 milijona kubičnih metrov vode, njena zmogljivost znaša 60 MW (megavat = 1 milijon vatov), njena letna proizvodnja pa 350 milijonov kWh. Elektrarna dela s 3 Kaplan-turbinami z zmogljivostjo 24.400 PS.

V primerjavi z njo je elektrarna

Labot razmeroma majhna. Njena zmogljivost s tremi Kaplan-turbinami znaša le 24 MW, letna proizvodnja pa 138 milijonov kWh. Tudi jez je le 9 m visok, za njim pa je zajezenih 820.000 kubičnih metrov vode. Elektrarna je bila zgrajena med letom 1942 in 1944 in sicer tudi od »Alpen-Elektrowerke«. Leta 1944 je pričela obratovati z enim agregatom, druga je dobila leta 1945, tretjega pa leta 1949. Elektrarno so zgotovile ODK, ki so bile po drugem zakonu o podržavljenju od dne 26. 3. 1947 ustanovljene 1. 8. 1947 in ki so leta 1948 prevzele elektrarno Žvabek in Labot ter termoelektrarno Voitsberg na Štajerskem in začeti projekt energetskega sistema Reißeck-Kreuzeck.

Od tega časa gradnja elektrarn na Koroškem sistematično napreduje. Ko so ODK leta 1949 dokončale gradnjo elektrarne v Labotu, so leta

1950 vgradile v Reißeck-Kreuzeck prvi agregat in se lotile termoelektrarne St. Andraž v Labotski dolini. Leto navrh so pričele večati termoelektrarno Voitsberg, ki je leta 1952 dobila tretji agregat. Isto leto je bila zgotovljena tudi prva termoelektrarna St. Andraž, Reißeck-Kreuzeck pa je dobil svoj drugi agregat. V tem letu so ODK pričele s študijami in načrti za tretjo elektrarno na Dravi v Kazazah. (Se nadaljuje)

Našo deželo čakajo še velike gospodarske naloge

Gospodarsko moč spoznamo med drugim tudi po višini zneska davkov in njegovem naraščanju. To velja za deželo in občino enako kot za podjetje ali kmetijo. Če iz tega vidika primerjamo skupni znesek državnih davkov na Koroškem z drugimi zveznimi deželami in njegovo naraščanje v zadnjih letih, pridemo do ugotovitve, da sta gospodarska moč in rast naše dežele še vedno pod zveznim povprečjem. Zato čakajo Koroško na gospodarskem področju tudi v bodoče še velike naloge. Zaostanek Koroške v gospodarskem razvoju pa tudi zahteva, da se mora zvezna vlada v bodoče bolj brigati za pospeševanje gospodarskega razvoja v deželi, kot se je brigala doslej.

Po analizah koroške zbornice obrtnega gospodarstva je skupni znesek državnih davkov med letom 1958 in letom 1963 narasel za 63,1 odstotka. Ta znesek sestavlja davek na dohodek, mezdni davek ter davki na blagovni promet, na mineralna olja, na kapitalni dohodki, na pijače, na dediščine in darila ter na pridobitev zemljišč in na motorna vozila. Znesek teh davkov pa je v istem razdobju na Koroškem narasel le za 53,7 odstotka, medtem ko je v drugih zveznih deželah v povprečju narasel za 69,5 odstotka, v Salzburgu celo za 102,3 odstotka.

Položaj na Koroškem se tudi v letu 1963 ni izboljšal. V primerjavi z letom 1962 se je ta znesek povečal le za 7,8 odstotka, medtem ko se je v državnem povprečju povečal za 8,5 odstotka. Delež, ki od tega zneska odpade na prebivalca, je 1963 na Koroškem znašal 1731 šilingov, medtem ko je v državnem povprečju znašal 2546 šilingov. Slabše sta v tej primerjavi

odrezali le še Nižja Avstrijska in Gradiščanska.

Primerjava, ki smo jo ravnokar dali, vendar ne pokaže vedno in povsod dejansko podoben gospodarske moči in njenega naraščanja. Vzrok temu leži v dejstvu, da morajo podjetja vrsto davkov plačati na svojem sedežu, ne pa na krajih svojih obratov, in da imajo številna koroška podjetja svoje sedeže na Dunaju in po drugih zvez-

nih deželah. Toda tudi ob tem še vedno lahko trdimo, da gospodarska moč in rast Koroške zaostaja za avstrijskim povprečjem. Podobno kot rast koroškega zneska državnih davkov zaostaja za državnim povprečjem tudi donos obrtnega davka, ki pa ga je treba plačati občini, kjer ima obrt svoj sedež. Višina tega davka, merjena po številu zaposlenih v obrtnem gospodarstvu, je leta 1963 znašala na Koroškem še vedno le 858,6 šilinga na zaposlenega, medtem ko je v državnem povprečju znašala 975 šilingov. Za Predarlško zaostaja Koroška po tej primerjavi za 295,7 šilinga. Nižji je ta znesek le še na Gradiščanskem.

Te primerjave kažejo, da čakajo našo deželo v bodoče še velike gospodarske naloge, preden se bomo gospodarsko lahko pomerili z drugimi deželami.

Nove cene za mleko

Večmesečna pogajanja za zvišanje proizvodne cene mleka so bila v torek načelno zaključena. Proizvodna cena bo po predlogu ministra za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Schleinerja zvišana za 20 grošev pri kilogramu. To zvišanje bo krilo s podražitvijo pitnega mleka in mlečnih izdelkov. Ker bo ta podražitev obremenila potrošnike, je finančni minister pripravljen, da ustrezno zviša otroške doklade in izravnalni prispevek za rentnike ter podpore za brezposelne.

Z zvišanjem proizvodne cene za 20 grošev se bo pitno mleko podražilo od 2,80 na 3 šilinge, mleko v steklenicah od 3,20 na 4, maslo od 36,80 na 40, sir pa, izjemši Emmentalca, za 3 šilinge. Ementalec se bo

podražil od 28 na 32, smetana pa od 10,60 na 12 odnosno od 31,70 na 32 šilingov.

S tem je bila v prizadevanjih za zvišanje cene mleka najdena kompromisna rešitev. Predstavniki kmetijstva so prvotno namreč zahtevali zvišanje proizvodne cene mleka za 30 grošev. Njihov predlog je šel tudi za tem, da bi to zvišanje v celoti prevzeli na pitno mleko, vsled česar bi se podražilo za 80 grošev do 1 šiling. Po vsestranskem pretresu problematike takega zvišanja je prišlo naposled do gornje sporazumne in zadovoljive rešitve.

čih olajšal življenje občanov ter zboljšal gospodarski in socialni položaj v občini.

Zaslužen odgovor v prid delavcev

Pred volitvami v deželni zbor je bilo s strani ÖVP rečeno, da so koroški delojemalci v Avstriji najslabše plačani. Deželno vodstvo zveze sindikatov je na ta očitek takoj reagiralo in preko dunajskih central napovedalo odpoved vseh deželnih kolektivnih pogodb, pri katerih osebni dohodki delojemalcev zaostajajo za državnim povprečjem. „Mi smo zadnje dni dunajskim centralam sporočili svojo pripravljenost, da spravimo osebne dohodke teh delavcev na Koroškem na dunajsko raven. Če pa smo se motili, potem bomo za uresničenje izravnavanja osebnih dohodkov koroških delojemalcev vložili tudi sindikalna borbena sredstva.“

S tem je dal predsednik Zveze sindikatov na Koroškem, državni poslanec Suchanek, pred deželno konferenco sindikata kovinarjev in rudarjev odgovor ÖVP, ki je v predvolilni borbi na lovu za glasovi med delavci stopila na splošno pot opozicionalca proti vladni politiki, kjer je sama soudeležena in kjer ima skupno z FPÖ v rokah vse važne gospodarske reference. S svojo zolčnosljo v pred-

volilni borbi je napravila slabo uslugo svojim pristašem iz obrtništvu in industrije. Istočasno pa je hotela koroške delojemalce potegniti za nos. Če bi ji bilo toliko za zboljšanje osebnih dohodkov delojemalcev, bi že davno lahko dala tozadevno pobudo v svojih vrstah ali pa bi v sindikatih, kjer je zastopana, zahtevala odpoved kolektivnih pogodb.

Beljaški konzum 109 milijonov šilingov prometa

Kakor poroča uprava konzumne zadruge Beljak, je ta organizacija samopomoči polrošnikov v letu 1964 dosegla ponovno lepe uspehe. Skupni promet je od 101,9 milijona šilingov leta 1963 narasel na 109,6 milijona šilingov. Stopnjevanje obsega prometa za 7,67 odstotka je najvišje med koroškimi konzumnimi zadrugami.

Skupni promet je ustvarilo 52 poslovalnic, ki jih vzdržuje beljaška konzumna zadruga. Poleg poslovalnic imajo še svojo pekarno in konditorijo. V zadnjih letih je zadruga že 18 poslovalnic spremenila v samopostrežne prodajalne. Med njimi je tudi velika samopo-

strežna prodajalna v Italienerstrasse v Beljaku. Uspeh in priljubljenost samopostrežnih prodajaln med gospodinjami sta precej pripomogla k porastu skupne vrednosti prometa.

K O L E D A R

Petek, 26. marec: Emanuel
Sobota, 27. marec: Rupert
Nedelja, 28. marec: Janez K.
Ponedeljek, 29. marec: Ciril
Torek, 30. marec: Janez K.
Sreda, 31. marec: Modest
Četrtek, 1. april: Hugo

GOSTINSKA POKLICNA IN STROKOVNA ŠOLA V BELJAKU

Kuratorij za gradnjo obrtnih poklicnih šol, koroška deželna vlada in mestni svet Beljaka so se pred kratkim sporazumeli za gradnjo dveh zavodov za šolanje turističnih, zlasti gostinskih uslužbencev. V ta namen bodo pričeli v Beljaku graditi dve šoli in sicer gostinsko poklicno in gostinsko strokovno šolo. Za gostinsko poklicno šolo je letos pripravljenih 10,6 milijona šilingov, deželni investicijski program pa predvideva tudi sredstva za gostinsko strokovno šolo. Arhitekti so dobili povabilo, da predložijo osnutke oz. modele za obe poslopji.

Šoli bosta povezani z novim gostinskim podjetjem v Beljaku. Beljak je bil za sedež šol izbran prvič zaradi svoje osrednje geografske lege, drugič pa zaradi tega, ker je središče koroškega turizma. Poleg tega je v Beljaku koncentriran tudi potreben učiteljski kader, ki poučuje na drugih poklicnih in višjih strokovnih šolah. Obe šoli bosta dobili svoje mesto v tako imenovanem kulturnem centru, ki ga hoče uprava mestne občine Beljak zgraditi v območju Miklavževe ulice — Severni dravski breg.

Prijetno družabno srečanje naših žena

Na povabilo žena iz Žamanj in okolice, ki so včlanjene v Zvezi slovenskih žena, se je v nedeljo v Žamanjah zbralo nad 70 naših žena, ki so tam prebile vešele urice medsebojnih pomenkov in razvedrila, ki so ga jim pripravile gostiteljice s prisrčnimi prosvetnimi nastopi svojih malčkov in z vložki Tria Korofan. Srečanja so se udeležile tudi zastopnice žena iz Kranja.

Na Žamanjah je bila v nedeljo res lepa prva pomladanska nedelja. Vas in prebivalstvo ter goste, ki so prihitali v znano gostilno Franca Piceja, je ogrevalo toplo sonce in toplina je kmalu zajela tudi naše žene, katerim sta predsednica Milena Gröblacherjeva in Mica Kappova s pesmimi in recitacijami otrok, ki že tr-

gajo hlače v šoli in tudi takih, ki jih še ne trgajo, pripravili prijetno presenečenje. Za presenečenje pa je skrbel še trio Hanzija Kežarja, katerega domače viže je po malem spremljalo vse, kar rado počne. Da se je potem iz pevk in pevcev šentvidskega, kapelškega in škocijanskega zbora kmalu storil še pevski zbor, se razume samo po sebi. Ko smo se razhajale, smo si bile edine v želji: še več takih srečanj.

TO IN ONO

od Šmohora do Labota

BRDO. — Te dni so se občine Šmohor, Brdo in Goriče formalno združile v vodno skupnost, ki ima namen, da obvaruje Prešeško jezero pred onesnaženjem. Za 12 milijonov šil. bodo okoli jezera zgradile zbirne in odvodne kanale, ki bodo speljani do čistilnice v območju občine Goriče. Po očiščenju se bo voda stekala v Ziljo. S tem so občine sledile zgledu občin ob Vrbskem jezeru, ob Milštatskem jezeru in občine Škocijan, ki zajema obalo Klopinskega jezera.

BRNCA. — V bližini mostu čez Ziljo na cesti proti Beljaškimi toplicam je v ponedeljek skočil srnjak v avtomobil nekega uradnika in povzročil nad 1000 šilingov škodo. Srnjak je bil na licu mesta mrtev.

BELJAK. — Beljaška sindikalna mladina ima od 19. marca naprej Teden sindikalne mladine, ki obsega predavanja, razstave, diskusije, in družabne prireditve. V sklopu tega tedna je med drugim priredila v Paracelsovi dvorani razstavo »20 let osvoboditve — 10 let državne pogodbe«. Razstava je bila odprta od petka minulega tedna do torka tega tedna. Beljaški sindikalni teden bo zaključen v nedeljo s koroškim prvenstvom v namiznem tenisu in z družabnim večerom sindikalne mladine v beljaški delavski zbornici.

CELOVEC. — Celovec je bil koncem tedna obogaten za dva nova poštna urada. Prvi se nahaja v St. Petru na Velikovski cesti, drugi pa v Welzeneggi, Steingasse.

KAMEN PRI ŠKOCIJANU. — Skrajno neprijeten in nepričakovan doživljaj je imel v nedeljo ponoči 16 let star vlomilec. Pri kraji v kuhinji gostilne »Felsenkeller« ga je zasačil 81-letni gostilničar Alojz Deutschmann. Vlomilca je z eno roko oklenil okoli vratu, z drugo pa je segel po telefonu in poklical orožništvo. Vlomilec je moral v neprijetnem objemu trpeti skoraj uro časa, preden so prišli orožniki in ga posadili na »hlado«.

PLIBERK. — V Nonči vasi je nemška tverka Kurt Jesch odprla malo podjetje, v katerem izdeluje iz kovine razne drobne potrebščine in spominčke. Zaenkrat zaposluje podjetje 18 delavcev, katerih število pa se bo povečalo, čim bo podjetje do konca izgrajeno. V poslopiju občine pa se je že prej naselila podružnica salzburske tverke Hans Moser in sinovi, ki izdeluje ženska oblačila.

Naftovod Trst—Dunaj PO NAŠEM OZEMLJU

Kakor smo že poročali, je predvideno, da bo od naftovoda Trst—Ingolstadt v Nemčiji (TAL) speljan tudi naftovod proti Dunaju. Naftovod proti Dunaju naj bi se od TAL odcepil pri Plöckenpassu, kjer so že pričeli z vrstnimi deli za TAL.

Koncem minulega tedna je bilo sporočeno, da so se družbe mineralnih olj, ki so se združile v delovno skupnost za naftovod Adria—Dunaj, zedile, da je gradnja tega naftovoda po tej poti gospodarsko najbolj rentabilna. Naftovod bi se od TAL odcepil za Plöckenpassom ter teklo po dolini Zilje in Roža mimo Podkloštra in Borovelj ter skozi Podjuno na Soboto — Soboto na Stajerskem, od tam pa čez Wechsel do rafinerij v Schwechatu pri Dunaju.

Zmogljivost naftovoda bi znašala letno šest milijonov ton. Predvideni projekt je sedaj predmet konkretnih študij, katerim še more slediti dokončni sklep.

Pred davnim, davnim časom sta v neki vasi živela dva mladeniča. Ko sta nekoč prišla vkup, sta začela pogovor:

»Eh,« pravi prvi, »ko bi imel sto kobilic, bi bil najsrečnejši človek na svetu!«

Drugi pa reče:

»Kaj kobilic! Ko bi imel sto zvestih prijateljev, bi bil srečnejši od vseh drugih na svetu!«

»Ne,« ugovarja prvi, »kobilice so veliko boljše!«

»Ne,« se prička drugi, »zvesti prijatelji so več vredni kot vse drugo na svetu!«

Nekoč sta se spet srečala in znova sta začela ta pogovor:

Kaj je za človeka največ vredno?

Dolgo sta se pričkala, naposled pa sta takole odločila:

»Naj se sleherni od naju odpravi na pot. Tisti, ki bi imel rad kobilice, naj zbira kobilice, tisti, ki bi imel rad zveste prijatelje, pa naj si išče zvestih prijateljev.«

Tako sta sklenila in se odpravila vsak po svoji poti.

Minila so leta, oba mladeniča sta se vrnila v rodno vas in sta vprašala drug drugega:

»No, so se ti obnesla tvoja prizadevanja?« vpraša prvi mladenič.

»Obnesla,« odvrne drugi. »Našel sem devetindevetdeset prijateljev. Kako pa kaj ti?«

»Tudi jaz se nisem slabše odrezal: dobil sem si devetindevetdeset prelepih kobilic.«

Reče drugi mladenič:

»No, če ti manjka samo ena kobilica, ti jaz podarim svojo — najlepšo, najhitrejšo!«

»Jaz ti bom pa zvest prijatelj!« odvrne prvi mladenič.

»Potem je vse v redu: zdaj imam celih sto prijateljev! Nisem mar srečen?«

»Jaz imam pa sto kobilic! Kdo more biti srečnejši od mene?«

Prvi mladenič je rekel materi:

»Nisem bil zaman tako dolgo zdoma! Pogledaj kakšne prelepe kobilice sem si dobil! Mar ni to sreča? Toda kmalu bom še bogatejši in še srečnejši: čez leto in dan mi bo vsaka kobilica povrgla žrebička. Še nekaj let, pa bom imel največjo čredo konj v vsej deželi!«

In mati je poslušala sina in se veselila z njim.

Drugi mladenič pride k materi in ji začne pripovedovati o svojem dolgem potovanju. Pove ji, kje vse se je mudil, kaj vse je videl na poti, kako in s kom se je sprijateljal.

»Zdaj sem najsrečnejši na svetu — natanko sto prijateljev imam!«

Mati ga posluša, pomisli in besedi:

»Vse to je lepo, sinko. Toda poslušaj, kaj ti bom nasetovala. Prej preizkusi prijatelje in se prepričaj na njihovih dejanjih, ne na njihovih besedah, ali so res pravi prijatelji. Šele potem boš lahko trdil, da si srečen.«

»Kako pa naj to spoznam?« vpraša sin.

Mati reče:

»Sedi na konja, pojezdi v vse vasi, kjer imaš prijatelje, in jim povej, da te je udarila nesreča in da si izgubil vse, kar si imel. Bomo videli, kako se ti bodo obnesli prijatelji.«

Sin je osedlal konja in zdiral obvestiti prijatelje o nesreči, ki naj bi ga bila udarila.

Isto noč, ko je odjezdil iz vasi, se je prve-

Kaj je več vredno

(OSETINSKA PRAVLJICA)

mu mladeniču resnično primerila nesreča: Abreki so mu pokradli kobilice. Šele zjutraj se je tega zavedel — spoznal je, da je vse izgubil in da je spet siromak kot prej. Begal je od hiše do hiše in vpraševal ljudi, ali niso videli, kam so bili Abreki odgnali njegovo čredo, natanko jim je opisal svoje kobilice in dobil povsod isti odgovor.

Nič nismo videli. Nič ne vemo.

Tako se je praznih rok vrnil domov. Sedel je v kot, se zgrabil za glavo in rekel:

»Moje sreče ni več! Za hip se mi je pokazala in se razblinila. Zdaj sem največji nesrečnež na vsem svetu!«

Drugi mladenič pa je pridiral v rodno vas in rekel materi:

»Moji prijatelji so pravi prijatelji! Ko bi bila le videla, kako jim je bilo hudo! Sleherni mi je ponujal denar in konja in obleko. Branil sem se, jim govoril, da nič ne potrebujem, pa me še poslušati niso marali! No, kar sama si poglej!«

Mati se ozre, in kaj vidi — z vseh strani

vro ljudje k njiju: ta goni živino, oni vozi žito, tretji kuretino, četrti obleko, peti posodo.

Pridejo do hiše in rečejo:

»Ne odklanjaj, prijatelj. Ne žali nas!«

Mati in sin sta se jim zahvalila in jih poslala, naj vse odpeljejo nazaj.

»Samo preizkusiti sva vas hotela,« reče mati.

Toda prijatelji tega še slišati niso hoteli. Pustili so jima vse darove, jima zaželeli sreče in se razšli vsak na svoj dom.

»Prav si povedal, sinko,« pravi mati, »tvoji prijatelji so res pravi prijatelji. Lahko se šteješ za srečnega!« In je povedala sinu, kako so mu Abreki ponoči oropali prijatelja.

Tedaj je dal sin tovarišu vse, kar je dobil od prijateljev, in mu rekel:

»Ne toži in doumej: če ima človek prijatelja, nikoli ne obsesti v nesreči!«

»Resnica,« pravi prvi. »Zdaj sam vidim, da na svetu ni največ vredno bogastvo, temveč zvest prijatelj. To si mi dokozal ti s svojim primerom.«

sija in župan je naznanil pričetek tekmovanja. Prvi je bil na vrsti vaški policaj. Stopil je pred može in jih pogledal tako grdo, da so se jim kolena zašibila. Potem se je priklonil in stopil vstran. Sedaj je bila vrsta na neznanca. Ta se je spet razkoračil, se prijel za pas in pogledal tako grdo, da so se može umaknili kar za tri korake. Le malo hrabrih vaščanov je ostalo na mestih in ti so kar strmeli. Spet je stopil pred može vaški policaj in se napenjal in mučil in spet je bil na vrsti neznanec in vse skupaj je trajalo pozno v noč.

Naslednje jutro je župan, ki je znal brati, prebral sklep vaških mož: ta sklep je napisal njegov namestnik; ki je znal pisati. Za zmagovalca je razglasil vaškega policaja. Vaščani so vzdikali od navdušenja in obisipali policaja s pohvalami in priznanji. A glej, policaju to ni bilo dovolj. Stopil je na stol in pogledal tako strogo, da so vaščani takoj onemeli. Ni in ni mu šlo v glavo, kako si drzne kdo skoraj tako grdo gledati kot on. Takoj je aretiriral neznanca in ga hotel zapreti. Toda takrat se je šele izvedelo, da je neznanec policaj iz sosednje vasi.

Županu je novica hitro prišla na uho. Spet je poklical može in spet so dolgo premišljevali in spet se je posvetilo kovačevemu Kriglu. Domislil si je napraviti tekmovanje v črnem gledanju vseh policajev okoliških vasi.

Čez nekaj dni se je pričelo. Županov namestnik, ki je znal pisati, je popisal veliko oglasno desko z besedami: PRVO TRADICIONALNO TEKMOVANJE V ČRNEM GLEDANJU.

Od tistega časa tekmujejo vsako leto in pravijo, da vaški policaj še vedno najgrše gleda.

Prvo tradicionalno tekmovanje

Vaški policaj je bil neznansko strog. Znal je tako grdo pogledati, da te je ponoči morala tlačila, če te je le z enim očesom premeril. Kot navadno je stal tistega dne pred krčmo in gledal, koga bo treba kaznovati. Že dolgo je bil brez dela. Da, da, že od tiste nedelje, ko sta se Dolfe in Rauželj stepla zaradi krčmarjeve Katre.

»To so bili časi,« je mrmral policaj in se ozrl za vaščani. Pa se ustavi pred njim neznanec, se razkorači in ga tako grdo pogleda, da je policaj kar prebledel. Ne boš me, si je mislil policaj, zajel sapo, udaril s petami in pogledal neznanca še mnogo grše. Tako sta dolgo stala in strašansko grdo gledala drug drugega.

Po vasi se je hitro raznesla novica o neznatem črnogledu. Ko je o tem slišal župan, je sklical vaše može na posvet. Zbrali so

se v gostilni. Župan ni in ni mogel verjeti, da bi kdo znal tako grdo gledati, kot je slišal. Dolgo so si belili glave in razmišljali, kaj naj store. Naposled se je posvetilo kovačevemu Kriglu. Predlagal je tekmovanje. Županov namestnik, ki je znal pisati, je napisal razglas, in župan, ki je znal brati, ga je opoldne v gostilni prebral veščanom.

Še istega dne se je na trgu zbrala komi-

Ko so se vrabci šli cesarje

Makedonska pravljica

Nekoč so se vrabci zbrali na nekem visokem trnu. Vsi so vpili: »Jaz sem secar, bratec, jaz sem cesar!« Vsak vrabč je hotel biti cesar in je kričal iz vsega grla. Vsak, ki je bil na višji veji, je suval tistega, ki je bil na nižji veji, in ko ga je spodrnil, se je razglasil za cesarja. Vsi so vpili: »Cesarji smo!« Vpili so, vreščali ter delali silen hrušč in trušč. Vsak, kdor jih je videl, se je smejal njihovi norosti, da so se na visokem trnu šli cesarje.

To je slišal vrabcem sovražni sokolič. Z veliko silo je priletel nadnje ter jih napadel in pričel jesti. Pograbil je enega in ga oskuvel, pograbil drugega, ga raztrgal in pojedel, pograbil tretjega in si ga odnesel v gnezdo, da bi z njim nahranil svoje mladiče. V tem za vrabce strašnem času, ko so vsi hoteli biti cesarji, so postali sokolovi tlačani. Ko so bežali s trna, da bi se skrili, so kričali: »Čiv, čiv, čiv, cel sem.« Iz strahu pred sokolom so se vsi vrabci pred sokolom odpovedali cesarski časti in so postali njegovi tlačani.

Ko jih je sokolič najel in odletel, so vrabci začeli prihajati iz lukenj, v katere so se bili skrili, in se med seboj spraševali: »Dživ, dživ, dživ!« (To je: »Jo, bratec, ali si še živ!«)

ZA SMEH

»Kaj praviš, Peteršilčkova se na stara leta učita italijansko?«

»No, da, saj se pravzaprav morata. Adoptirala sta nekega italijanskega dojenčka in ko bo mali začel govoriti, ga hočeta vendar razumeti.«

Da je bil Scott tistega večera zelo poŕrt, je dejala. Že dolgo ni dobil nobene filmske ali televizijske vloge. In da je popil precejšnje število koktajlov.

Kar je Louise povedala, je bilo res: Scott je bil resnično poŕrt. Daljše brezdelje mu je načelo živce in vdajal se je pijači. Tudi tisti večer, ko se je nenadoma divgnil s stola in odšel na teraso, je bil pijan. Na njeno nepopisno grozo pa je na vsem lepem zdrknil preko ograje in padel dvanajst nadsdropij globoko. Tudi to je Louise povedala uradnikom. Zamolčala je le, da mu je njen moŕ sledil in ga sunil navzdol.

Vse se je začelo z neko fotografijo; s Henryjevim sumničanjem in ljubosumnostjo, ki ga je dovedla na pot zločina. Čeprav mu je Louise vedno znova zagotavljala, da slika ni prav nič pomembna, ji Henry ni verjel. Tudi tega ni verjel, da je vladalo med njo in Scotom le prijateljstvo dveh poklicnih tovarišev.

Ko je Henry odkril sliko, so mu zaplapolali pred očmi pajčolani. Fotografija je prikazovala Scotta s priučenim, vedrim nasmehom, ki je razkrival dve vrsti brezhibnih, belih in močnih zob.

Henry je bil prepričan, da je njegov nasmeh veljal eni sami ženi: Louise; tembolj, ker ji je Scott s svojo moško in krepko pisavo napisal pod sliko: »Najlepši ženi na svetu, kraljici mojega srca, večno tvoj vdani Scotty.«

Ko je Henry privlekel fotografijo iz nekega predala, se je Louise smejala. Razložila mu je, da je nastalo posvetilo v veselem razpoloženju, ki ga je povzročil šampanjec; da predstavlja citat iz neke vloge, ki jo je Scott prav tedaj igral. Zagotavljala mu je, da je Scotta tedaj ves svet imenoval Scotty; da nima to ljubkovalno ime nič skupnega z ljubeznijo. Dokazovala mu je, da sta s Scottom neštetokrat stala skupaj na odru in da predstavlja posve-

tilo le nekoliko prelihan način izražanja, ki se ga radi poslužujejo ekstravagantni igralci.

Dokazovanje ji ni prav nič pomagalo. Henry je ostal še naprej sumničav. Svojo ljubosumnost je tako vztrajno gojil, da ga je vsega prevladala in je končno sklenil, da se bo domnevnega tekmeca znebil.

Že od vsega začetka se mu je zdelo sumljivo, da prihaja Scott tako pogosto k njima »mimogrede« na obiske. Louise je trdila, da prihaja zgolj zato, da bi dobil kaj dobrega za pod zob in zvrnil nekaj kozarcev whiskyja. Henry je skušal verjeti. Toda ko je slučajno odkril njegovo fotografijo, je skoraj pobesnel. Vseposod ga je zasledoval smejoči Scottov obraz. Podnevi in ponoči se mu je posmehoval dozdevni tekmec — vidno mu je visela pred očmi vesela spaka. Tedaj je sklenil, da ga bo ubil. Ubil zato, da se mu ne bo treba več boriti z njim.

Scott je bil mrtev in Henry je triumfiral. »Jaz sem to storil,« je navdušeno govoril Louise, »in niso me zaprli. Nikdar več mi ne bo treba gledati njegovega režečega se obličja, nikdar več misliti nanj.«

Prvič po tisti noči se mu je Louise zazrla v obraz. Njen otrpli pogled je izdajal ledene občutke, ki jih je gojila do svojega moŕa. Njen glas je bil poln gnusa, ko je dejala: »Ali res verjameš, kar govoriš? Si mar domišljaš, da boš mogel živeti naprej tako, kot da se ni nič zgodilo? Nekje na svetu je pravica, Henry. Ne boš ji mogel uiti.«

Porogljivo se ji je zasmejal, vendar njegov smeh ni zvenel prepričljivo.

Že kmalu je moral ugotoviti, da ne more pozabiti Scottovega obraza. Še vedno mu je lebdel pred očmi njegov široki smeh, ostra guba nad nosnim korenem, gospodovalna brada — skratka Scott Lansing.

To spoznanje je Henryja spravljalo v obup. Stikal je po Louisinih rečeh, iskal njene spomine. Uničil je vse spo-

M. L. Y. N. C. H.:

Obličje mrtvega tekmeca

Henry Tolman se ni in ni mogel naveličati prijetne misli. »Jaz, Henry Tolman, sem ubijal, ne da bi me kaznovali za to,« si je s pravim peklenjskim zadovoljstvom ponavljal noč in dan.

Svoj načrt je perfektno izvedel. Ubil je nekega moŕa, ne da bi policija posumila o njem. En sam človek je vedel za njegovo mračno skrivnost: njegova žena Louise. Tisto noč, ko ga je ubil, je sedela v salonu. Dobro je videla, da sta ob nizki ograji na terasi visoke hiše stala sprva dva moŕa, potem je ostal ob njej samo eden, Henry Tolman.

Henry je ubil Scotta zaradi Louise. V tistem trenutku, ko ga je sunil preko ograje, ni vedel za gotovo, ali mu jo bo uspelo prisiliti k molku. Le katera žena bi molčala, če bi ji moŕ ubil ljubimca? Toda — Louise je molčala.

Do prihoda policije jo je Henry tako zastrašil, da se ga ni upala izdati. Bilo je povsem preprosto. Medtem ko je vsa omamljena od pretresa sedela sključena v enem od naslanjačev, ji je Henry pojasnil, da ne more ničesar ukreniti proti njemu. Ali lahko dokaže tisto, kar je videla? Še več: ali bi rada povzročila škandal? Ali bi želela, da bi se njena fotografija pojavila v vseh časopisih in bi milijoni radovednih bralcev zvedeli, da je imela bivša igralka Louise Tolman razmerje s Scottom Lansingom? In naposled je bila tu še Louisina mati. Stara dama je imela preko sedemdeset let in je bolehalo na srcu. Louise gotovo ne bi želela, da bi ji zaradi družinskega škandala odpovedalo srce. Ali morda bi?

Kot rečeno, vse je bilo zelo preprosto. Še vedno vsa omolična, je Louise odgovarjala na vprašanja policijskih uradnikov.

Ustvarimo otroku

prave pogoje za razvoj

Mater se često pritožujejo: »Tako mlad je še in že tako živčen!« Otroku je bled in s kolobarji pod očmi. Da nima pravega teka, pripoveduje mati; da prihaja čez mero utrujen iz šole in da slabo in nemirno spi.

Mnogo mladostnikov iz mest pa tudi s podeželja kaže v zgodnjih letih opisana znamenja, ki smo jih včasih opazovali samo pri odraslih.

Strokovnjak za otroške bolezni je o tem vprašan dejal: »Današnji otroci ne živijo več v naravnem življenjskem okolju, temveč v tvari, v kulturno zavarovanem parku, v katerem ne sme s svojim igranjem motiti ne očeta niti sosedov. Da bi se podil po cesti, mu onemogočata policija in promet. V nasadih mu je prepovedano stopiti na zelene površine. Vožnje z avtobusom, spremehi in obiskovanje kina lahko samo slepijo, da ne vidimo, kako se je skrčil življenjski prostor otroka.«

Vedno več mater dela v poklicu. Kvečjemu ob nedeljah se najde družina pri skupnem kosilu. Od skupnega družinskega življenja, ki sicer daje otroku pomirjevalni in topli občutek gnezda, je ostalo danes le še spanje v istih prostorih. Otroci postajajo duševna sirota.

Na vprašanje, ali ni dobrega zdravila za to, odgovarja zdravnik: Prava zdravila za to so, vendar ne v tabletah ali kapljicah, pač pa:

- Dajte otrokom občutek, da doraščajo v družinski skupnosti! Poskrbite jim zopet potrebno »toploto gnezda«!
- Otroci ne prenašajo igranja, s kino predstavami in drugimi dražljaji!
- Ne zahtevajte od otrok preveč, ne v šoli, ne doma!
- Omogočite otrokom, da se bodo lahko razgibali na svežem zraku. Naj se združujejo, kot to itak radi delajo!

Belo perilo iz nylona

Bele kombineze iz nylona in perlona že po nekaj mesecih izgubijo svojo snežno belino in postanejo sivkaste. Ker jih ne smemo kuhati, se nam pogosto dozdeva, da so kombineze še po pranju umazane. Takšno perilo pa lahko prebarvamo v katerokoli drugo barvo — brez kuhanja. Postopek je takle:

V lončku zavremo dve žlici vode, dodamo za nožev konico poljubne barve za barvanje tkanin. Barva naj nekoliko prevre, da se raztopi. V ustrezno posodo natočimo nato dva do tri litre vroče vode, v katero precedimo skuhano barvo. Kombinezo pred tem zmocimo v hladni vodi in ožmemo, potopimo nato v raztopino in večkrat enakomerno pregnetemo z rokami. Raztopino dodamo pol žličke soli, kombinezo še malo pregnetemo, vzamemo iz raztopine, večkrat splaknemo v hladni vodi in sušimo kot po navadi. Če želimo temnejšo barvo, uporabimo več barve. Tako pobarvana kombineža bo videla kot nova.

rede, na katerih je bilo zapisano njegovo ime, vse izrezke iz časopisov, v katerih je bil omenjen Scott Lansing. Le enega ni našel: njegove fotografije s posvetilom.

Louise je dejala, da je fotografijo zažgala, vendar je bil Henry prepričan, da jo je nekje skrila.

Scotta Lansinga ni mogel pregnati iz svoje zavesti. »Morda je krivo stanovanje,« je premišljeval. Misel ga je pomirila. Gotovo. Saj živi v istem okolju, v katerem je bil tudi Scott tolikokrat prisoten. Torej se mora preseliti.

Naključje je nanese, da se mu je kmalu ponudila priložnost za to. V službi je napredoval. Njegova firma mu je ponudila mesto okrajnega direktorja v Chicagu.

Mrzel, deževen dan je bil, ko sta z ženo zapuščala New York. Henry je vozil previdno skozi prometni vrvež pri izhodu iz mesta.

»Ko se bo zjasnil, bova videla pokrajino,« je dejal. »Vozil bom počasi, saj se nama nikamor ne mudi. Prenočila bova tam, kjer se nama bo zazdelo. In jedla tam, kjer nama bo prijetno. Vožnja bo kot drugo poročno potovanje, začetek novega, lepšega življenja v dvoje: življenje brez Scotta Lansinga.«

Louise se je zavila tesneje v plašč in se nekoliko odmaknila od njega. Henry se je pretvarjal, kot da ni ničesar opazil. Od liste noči na terasi je govorila z njim samo najnujnejše. Bil je potrpežljiv. Če ji bo dal časa, se bo prej ali slej spet vrnila k njemu. Trdno je veroval v svoj uspeh. Ali ni odlično opravil s svojim nasprotnikom? In kako prebrisan je potegnil policijo za nos!

Cesta, po kateri je peljal, je bila precej ozka. Nenadoma se je pred njim pojavil ogromen tovornjak. Vozil je počasi in prisilil Henryja, da je ostal za njim, zakaj cesta je bila polna ovinkov in prehitevanje je bilo nevarno.

Nekaj časa se je Henry zadrževal, potem pa je postal

Ali znate lepo očistiti...

OLJNATE SLIKE

Spomladi, ko navadno očistimo vsak kotiček in pospravimo vse predale v stanovanju, ne smemo pozabiti na slike. Na njih se je gotovo nabralo precej pajčevin, prahu in mušjih pik.

Slike snamemo s stene, jo najprej obrišemo s suho krpo, nato pa jo umijemo z vlažno krpo, namočeno v bisovi raztopini. Najprej temeljito očistimo okvir, nato pa še platno. Cunjo splaknemo v čisti vodi, trdo ožmemo, še enkrat vse obrišemo in slika bo na novo zaživela.

ČEVLJE

Zadnje čase prevladuje med čevlji rjava in črna usnje. Sčasoma dobi kar nekaj sivkast ton. Tedaj čevlje najprej temeljito očistimo blata in prahu, nato pa zdrgnemo s cunjjo, ki jo namočimo v terpentinu. Odprt terpenin prodajajo v trgovinah s kemikalijami in barvami. Ko odstranimo vso zastarano umazanijo, čevlje spet namažemo s kremo. Barva bo postala jasna in čevlji se bodo lepo svetili.

DEŽNIK

Vam je kdaj padel dežnik na umazano tla in so ostali madeži na njem? Očistite ga takole:

Razpet dežnik operete z gobo in dobrim detergentom, ki ste ga razpenili v vodi. Potem dežnik oplaknete s čisto vodo in pustite, da se osuši. Če madeži še vedno niso izginili, uporabite tetraklorogljik ali kako drugo sredstvo za odstranjevanje madežev. Vendar nikoli ne uporabljajte sredstev, ki vsebujejo aceton ali acetilester, ker je blago včasih iz acetatnega vlakna, ki bi se pri uporabi sredstev, ki vsebujejo aceton, lahko raztopilo. Po čiščenju je treba preizkusiti, če je dežnik še nepremočljiv. Skoraj vedno, zlasti po temeljitnem čiščenju, namreč izgine impregnacija. Dežnik je treba tedaj na novo impregnirati. Splošno znano sredstvo očetno kislina tu ne zadostuje več. Primešati ji moramo nekaj milnice. Tako nastane spojina, ki potem, ko jo nanesemo na blago, preprečuje pronicanje vode.

ŠTEDILNIK

Srečni so lastniki novih stanovanj, kjer nimajo več zidanih štedilnikov, ki vzamejo gospodinjam toliko časa in truda, da jih lepo očistijo.

Če hočemo, da se nam bo štedilnik lepo svetil, ga moramo čistiti samo s kromovim pra-

škom. Še tako fin smirkov papir pušča na plošči in drugih delih drobne tanke črtice. Preden ga začnemo tako čistiti, moramo trdovratne rjaste madeže najprej temeljito prdrgniti s smirkovim papirjem, teh namreč kromov prašek ne odstrani. Ko torej opravimo najnujnejše delo, ves štedilnik predrgnemo z vlažno krpo, namočeno v kromov prašek. Drgnemo toliko časa, da so vsi deli suhi.

Po prvem takem čiščenju ne bo uspeha, če pa mu bomo vsak dan posvetili vsaj nekaj minut, se nam bo kmalu svetil, kot da bi bil pokroman. Še lepši bo, če ga enkrat na štiri- najst dni zdrgnemo z limoninim sokom. Naj nas ne motijo lise, ki nastanejo na plošči, te izmijemo s čisto vodo, zdrgnemo ponovno s praškom in štedilnik bo, kot pravimo, postal »ogledalo« gospodinje.

Če pa čez poletje postavimo na štedilnik električni kuhalnik, ga temeljito premažemo s strojnim oljem, pokrijemo z lesnitno ali kakšno drugo ploščo, da ga tako zavarujemo pred rjo. V jeseni olje z bisovo raztopino izmijemo in svetel štedilnik bo spet vso dolgo zimo tisti, h kateremu se bomo vsak dan zatekali.

STRANIŠČE

Tudi stranišče je merilo, ki nam takoj pove, kakšna je gospodinja. Umazana, porumenela školjka ji res ne bo v ponos. Včasih smo čistili školjke s solno kislino, danes pa dobimo v kemičnih trgovinah sredstva, ki niso nevarna kot solna kislina in ki nam prav tako lepo očistijo vso umazanijo. Z njimi čez noč posujemo zanemarjena mesta, če pa je kamen zelo trdovraten, ga moramo odstraniti s topim predmetom, ali pa na palico navežemo malo

Mali nasveti

■ Kaj radi pozabimo, da se mora tudi solnica očistiti. Nabrana nesnaga ob robovih gotovo ni v čast gospodinji. Solnico izpraznimo vsaj enkrat tedensko in jo umijemo kot drugo posodo. Lahko si pomagamo s krtačo. Šele v suho in čisto posodico natresemo nove soli.

■ Deske in vso lesnino po uporabi umijemo, sicer se umazanija in mast vpijeta v les. Večkrat jih zdrgnemo z vinom, milom in krtačo. Deske, ki diše po čebuli, ribah ali ostrih začimbah, splaknemo v vodi, ki smo ji prilili malo kisa. Osnažene lesene kuhinjske predmete sušimo na zraku.

■ Lesena roba sčasoma potemni in postane sivkasta, prav tako tudi mizne plošče. Zato je dobro, da včasih namažemo deske, žlice, kuhalnice in tudi mizo z mešanico 1 dl mlačne vode in 1 dl vodikovega superoksida. Tekočino pustimo na lesu pol ure, nato les dobro zmijemo s čisto vodo in posušimo v senci. Mizo pa dobro zberemo s suho krpo. Tako leseno robo tudi razkužimo. Lesene stvari belimo, če jih zdrgnemo z ostanke izžetih limon.

žice, ki jo imamo za drgnjenje parketa. Ko to delo temeljito opravimo, stranišča ne zapustimo več, ampak ga redno vsak teden očistimo.

Tudi desko operemo in suho namažemo s parketnim loščilom, da se bo lepo svetila, na tla pred školjko pa položimo kos plastične mase.

POMLADNE NEVŠEČNOSTI

Navadno imamo spomladi samo dež za tisto, kar nam kvari razpoloženje. Vendar pa se večina ljudi pritožuje nad splošno utrujenostjo, zaspanostjo, neokretnostjo itd.

Kadar občutimo revmo, navadno napovemo spremembo vremena; pri preobratu v novi letni čas se spremeni sestava zraka in te spremembe vplivajo na človekov živčni sistem; posledica je v delovanju žlez z notranjim izločanjem, spremeni se celo sestava krvi.

Najlažje si razlagamo zaspanost in utrujenost. Toplejši zrak zmanjšuje delovno sposobnost in večja potreba po spanju. Večkrat se temu pridruži še duševna depresija, posebno pri ženah: značilna je melanholija in splošna neobčutljivost za zunanje dogajanje. Odrasli so nagnjeni k nestrpnosti in razdražljivosti, medtem ko otroci postanejo raztreseni, nemirni in skoraj nemogoči za sprejemanje učne snovi v šoli.

Nekateri ljudje izgube apetit, pritožujejo se zaradi slabe prebave. Bolnikom s kroničnimi boleznimi se stanje navadno poslabša; neprijetna je rana na želodcu, napadi astme, glavobol in pri ženah se povečajo močnejše menstruacije. Na koži se pojavijo lišaji in mozolji tudi pri osebah, ki jih navadno nimajo.

Poskušali bomo vsaj malo ublažiti nevšečnost prvih pomladnih dni. Na prvem mestu je pravilna prehrana ali celo dieta in sploh higienski način življenja. Neki nasveti priporočajo, da spomladi pečeno meso zamenjamo za kuhano, vino pa precej razredčimo z vodo; jedila torej ne smejo povzročati težav pri prebavi. Jedilnik naj sprejme kar največ zelenjave, bogate z vitaminom C. Otrokom je priporočljivo dajati C vitamin v tabletah ali kot bonbone. Če nam je zmanjkalo sadja v shrambi, se ne bojmo novih izdatkov; posebno otrokom ne odrekajmo sadja in zelenjave.

Sicer nas kar samo vabi na sonce in zrak. Posebno ne zadržujte otrok, saj ti nagnosko čutijo, da morajo ven. Pri otrocih še posebno strogo določite zgodnjo uro za spanje.

Če vsa ta sredstva ne pomagajo pri »pomladanski bolezni«, se posvetujte z zdravnikom, ki vam bo predpisal preparate, ki očistijo organizem in okrepe živce.

Madeži od plesni

Nastanejo na perilu, ki je dalj časa vlažno. Dokler so sveži, zadostuje, da namočimo perilo v kis ali v 2 % citrónovo kislino. Starejše madeže operemo z milom, dobro izplaknemo, nato umazano mesto belimo z vodikovim prekisom (1 dcl 3 % prekisa, ki ga prodajajo za grgranje, in 30 do 50 delov vode). Nazadnje ga speremo še z vodo, ki vsebuje 1 % žveplene kisline, nato dobro izplaknemo.

nestrpen. Zaklel je in začel pritiskati na sireno. Tovornjak se je umaknil nekoliko na desno. Henry je z vso silo pritiskal na plin in zapeljal voz na levo, preko bele črte na sredini ceste.

Henry je imel čudovite reflekse. Tudi tokrat, ko je zagledal naproti prihajajoče vozilo, je v delčku sekunde potegnil nogo s pedala in jo prestavil na zavoro. Toda bilo je prepozno.

Med škripanjem zavor, žvenketanjem razbitega stekla in bobnenjem pločevine je bilo slišati glasen, obupen krik. Ob trčenju je Henry z zgornjim delom telesa treščil skozi prednje steklo in ostal živ.

Mož, ki ni bil kaznovan za umor, je srečno odnesel peko. Ta misel ga je navdala z neugodnim občutkom zmage. Ko je Louise, ki je dobila le nekaj majhnih prask, pristopila k njegovi postelji, je dejal: »Ti in tvoje neumno besedičenje o pravičnosti! Če bi res obstajala nekakšna pravična usoda, bi moral biti zdajle mrtev. Toda jaz ne bom umrl, Louise. Zdravnik mi je povedal.«

Komaj je slišal svoj glas, tako debelo je bila povita njegova glava. Ni se motil: »Čudež se je zgodil, gospod Tolman,« mu je dejal zdravnik. »Ostali boste živi. V kratkem vas bomo povsem ozdravili.«

Seveda se ne zgode vsi čudeži čez noč. Dolgo časa je moral Henry prebiti v debelih obvezah. Nekega dne pa mu je zdravnik vendar sporočil, da se približuje dan njegovega odhoda iz bolnice. »Kmalu boste lahko odšli domov, gospod Tolman. Srečo imate. Zavarovalnica je prevzela vse stroške vašega zdravljenja. Plačala je celo kozmetično operacijo.«

Zadnji slavek je povedal kar tako mimogrede. Tako je Henry zvedel, da je bil njegov obraz pri nesreči povsem razdejan. Tudi tukaj je imel srečo. Poškodbe so bile takšne, da je kozmetičnemu kirurgu uspelo z operacijo vrniti raztrganemu obrazu človeški videz.

Samozavestno je legel Henry Tolman na operacijsko mizo. Nobenega strahu ni občutil pred »majhno lepotno operacijo«, kakor jo je imenoval zdravnik, da bi mu vliil poguma. Ali ni zapisan sreči? Kaj sploh se še lahko zgodi njemu, Henryju Tolmanu, ki je ubijal, ne da bi bil kaznovan za to?

Ko je vse prestal, je vprašal sestro, ali je med operacijo govoril.

»Niti besede,« ga je pomirila sestra. »Bili ste tiho kot miška. Idealen pacient...«

Henry je olajšano zavzdihnil. Louise je bila pri njem, ko so mu končno sneli obveze. S seboj je prinesla ogle-dalo, da bi lahko takoj presodil uspeh operacije. Počasi je sedel v postelji, zdravnik in sestre so stopili nekoliko nazaj, da bi lahko bolje občudovali opravljeno delo.

Radovedno si je Henry otipaval novo, mehko kožo na obrazu. Zdravnik je dejal, da se bo moral, še nekaj časa, dokler se koža ne bo dovolj utrdila, mazati s predpisano kremo.

»Obraz morate dobro negovati,« mu je pojasnil. »Takšen, kot je zdaj, bo ostal. Spremeniti ga ne moremo več.«

Henry je zamrmral nekaj nerazumljivega in nestrpno zgrabil ogle-dalo. Dvignil je roko in zagledal svoj novi obraz.

Glasi krik je napolnil bolniško sobo. Podoben je bil tuljenju prekletega. Strmel je v svoje obličje. Vse mu je bilo jasno.

Louise je, kot je domneval, Scottovo sliko ves čas skrivala pred njim. Predložila jo je bila kirurgu, ki jo je prosil za sliko njenega moža. Nič hudega sluteč je zdravnik po Scottovi fotografiji oblikoval Henryjev novi obraz.

V Henryja je strmel obličje Scotta Lansinga. Henry je vedel, da bo moral nositi ta obraz vse do tlej, dokler ga usmiljena smrt ne bo odrešila muk.

JACK RICHIE:

Pogovor v letalu

„Pomislite, še nikoli se nisem peljala z letalom,“ je rekla gospa Rally. „Danes prvič.“

Gospa Bergmann se je prizanesljivo smehljala: „Jaz sem letela dvakrat do St. Louisa. Pred poroko.“

„Lepo,“ ji je odgovorila Rallyjeva, okroglega obraza in drobnih temnih oči.

„To pot bom obiskala svojo mater v Pasadeni,“ je pojasnila gospa Bergmann.

„Sorodnikov tam res nimam,“ je odgovorila gospa Rally, „toda vedno sem si želela obiskati Kalifornijo.“

Gospa Bergmann jo je premerila od glave do pete in sklenila, da bo bolje, če pričeti pogovor raje konča.

Toda Rallyjeva je nadaljevala: „Skočila bom še v Hollywood. Človek nikoli ne ve, kaj se mu lahko zgodi.“

„Ne,“ odgovori gospa Bergmann suho, „nikoli ne vemo.“

„Doma v Minneapolisu vedno nastopam na amaterskem odru. Doslej sem igrala le mlade naivke, toda sedaj dobivam že zrelejše vloge. To razširja umsko obzorje.“

„Doslej me je mati v Chicagu vedno sama obiskovala,“ je rekla gospa Bergmann, „vsako leto je mesec ali dva preživela pri nas.“

„Priznati moram, da bi bilo res boljše, če bi se odpeljala z vlakom,“ je dejala gospa Rally. „Henry, moj mož dela pri železnici. Gotovo bi dobila brezplačno karto.“

„Tudi moj mož Walter je zaposlen pri železniki družbi. Ima zelo odgovoren položaj. Toda rajši potujem z letalom.“

Nekaj časa sta obe molčali, potem pa je gospa Rally spet spregovorila: „Imate otroke, gospa Bergmann?“

„Ne.“

„Tudi jaz ne. Otroci pridejo kasneje. Za zdaj moram paziti na svojo postavo.“

„Moj brat ima sina.“ Obraz gospe Bergmann je od groze skoraj otrdel. „Osem let mu je, in ko nas obišče, moram paziti nanj kot polica. Vsega je zmožen. Z možem stanujeta v najlepšem predelu Minneapolisa.“

„Moje pohoštvo je iz najboljšega češnjevega lesa,“ je nato rekla gospa Bergmann. „Že ureditev spalnice nas je veljala 1200 dolarjev. Z eno samo razo bi bilo vse uničeno.“

„Naši sosedi imajo po dvoje ali celo troje otrok. To je trušči!“

„Zadnjič, ko je bil pri nas, je po preprogi razmazal sladoled,“ se je pritoževala gospa Bergmannova. „Zato sem rekla Walterju, naj mu ga več ne kupuje.“

„Midva za pohoštvo tako ne skriva. Raje obiskujem igralski tečaj. To je seveda zelo drago, toda prepričana sem, da moramo za razvijanje svojih sposobnosti žrtvovati vse.“

Gospa Bergmann je plavala v svoji domišljiji.

„Rekla sem Walterju, da letos ne želim materinskega obiska. Odšla bom raje k njej v Pasadeno. Sprva sem mislila, da bo zaradi tega vzrotil. Toda samo čudno se je nasmehnil in dejal: ‚Prav. Tako bom z enim udarcem pokončal dve muhi.‘“

Gospa Rally je vzdihnila: „In kakšen je šele moj Henry! Tolikokrat sva se že prepirala. Toda zadnjikrat je nenadoma popustil in mi letalsko vozovnico sam priskrbel. Človek mora ostati trden, da doseže, kar želi.“

„Dve muhi na mah!“ je ponovila gospa Bergmann užaljeno. „Samo pomislite! Saj to je izzivanje! Malo je manjkalo, pa bi se z letališča vrnila domov in povabila mater k sebi. Tako bi se mu maščevala.“

„Gregory, saj poznate tega filmskega režiserja, ki si je ogledal neko našo predstavo v šoli. Bilo je leta 1957. Potem je vsem čestil. Gotovo se me bo še spomnil.“

„Moja mati ima pred hišo pravo oranžno drevo,“ je čenčala gospa Bergmann. „V vrtu pa celo dve smokvi.“

Gospa Rally si je naravnala pramen svetlih las.

„V naši hiši prebiramo vsak četrtek pesmi. Prihajajo vse boljše dame iz gledališkega kluba. To je božansko! Henryja vedno pošljejo v spodnjo sobico, saj ga pesmi ne zanimajo.“

„Ko obiščejo mene,“ je zaupljivo dejala gospa Bergmann, „Walter odide v kino. Sicer pa sedi kot štor in le od časa do časa prikimava z glavo.“

„Henry se v svoji pritlični sobici vedno z nečim ukvarja.“

„Pri nas pritličja ni,“ je pojasnjevala Bergmannova z malce povzdignjenim glasom. „V hišah, kot je naša, živi v kleti hišnik. Zato pošljem Walterja v kino. To je bolje, kot da pije.“

Gospa Rally je prikimala: „Prav imate. Zaradi tega tudi jaz dovoljujem Henryju, da v pritličju gošpodari po mili volji.“

Gospa Bergmann je nagubala čelo: „Toda včasih se mi zdi, da Walter v kino le ne gre. To čutim po njegovem dahu.“

Gospa Rally jo je razumevajoče pogledala: „Tudi Henry od časa do časa pije, če ne pazim nanj.“

„Vsi moški so taki slabiči,“ je rekla Bergmannova. „Vse odločitve v hiši so na mojih ramenih.“

„Sinoči sem se spustila v klet,“ je pripovedovala gospa Rally, „in vprašala Henryja, kaj počne tako pozno.“

„Walter moje matere ne mara,“ je vzdihnila gospa Bergmann, „toda to njegove nesramnosti ne opravičuje. Pomislite samo na ta izraz: dve muhi na mah!“

„Da, tudi Henry je včasih nemogoč. V pritličju mi je napravil cel semenj. Rekel mi je, da izdeluje peklenski stroj. To mi je v obraz povedal! Jaz pa vem, da je zopet pil.“

„Mislim, da tudi moj mož pije, kadar ga ni doma,“ se je jezila gospa Bergmann. „Vsak teden je odsoten tri do štiri dni. Zaradi svojega poklica.“

„S Henryjem je prav tako,“ je dejala gospa Rally. „Strojvodja je in vedno vozi na progi od Minneapolisa do Chicaga.“

Obraz gospe Bergmann je od presenečenja okamenel: „Kako majhen je svet! Tudi Walter je strojvodja. In na isti progi. Morda drug drugega celo poznata?“

„Morda.“ Gospa Rally se je pričela smejati. „Henry mi je nekoč dejal, da ima življenje strojvodje vsaj eno prednost: da ima lahko na vsakem koncu proge po eno ženo.“

Nekaj trenutkov sta obe molčali. Potem sta se spogledali. Prva je spregovorila gospa Bergmann:

„Walter je težak več kot sto kilogramov. Ves nabit je in okrogel.“

Gospa Rally je prebledela:

„Henry je tudi precej debel. Modre oči ima in nosi očala z zlatim okvirom.“

Nato je osupla gospa Bergmann:

„Walter ima na desni roki velik prirojen madež.“

Gospa Rally je od presenečenja odprla usta in ni mogla spregovoriti niti besedice.

Potem se je spomnila, kako ljubezniv je bil Henry zadnjič do nje, saj ji je celo sam uredil kovček, ki

ARKADIJ AVERČENKO:

Moderna režija

Sklenil sem ustanoviti v prestolnici lastno gledališče. Najel sem gledališče, angažiral najboljše igralce in najmodernejšega režiserja, ki so se učili pri Reinhardt.

„Mislim,“ sem dejal glavnemu režiserju, „da bi lahko pričeli sezono z ‚Othello‘.“

„Prav! Pogovorili se bomo o tem pri režijski seji.“

„Čemu potrebujemo sejo?“

„Kaj se pravi čemu? To je vendar zamotana reč, inscenirati kakšno delo à la Reinhardt.“

„Seveda. Preden razdelimo vloge, pričnemo z vajami, zrišemo dekoracije...“

Glavni režiser me je prestrašeno pogledal in dejal:

„Lepe predstave imate o gledališču! Menite, da je dovolj, če najamete gledališko dvorano?“

„Oprostite, jaz...“

„Nimam kaj oprostati... Razen tega boste na režijski seji vse zvedeli.“

Ko so bili na režijski seji vsi zbrani, je dejal glavni režiser:

„Gospoda! Najprej moramo vreči retrospektiven pogled na Baconove poglede. Do leta 1889 je imelo baconovsko gibanje proti pesniku ‚Othello‘ le teoretičen pomen, toda leta 1924 je objavil profesor Leo Oster članek proti baconovski smeri in...“

„Oprostite,“ sem prekinil glavnega režiserja, „kdo pa bo igral vlogo Othella?“

Vsi so me začudeno pogledali, to-

H. ŠENOVSKI:

Zajtrk z umorom

Pri zajtrku je mož naglo pregledal časnik.

— Danes ni nobenega umora, — je rekel.

— Kaj praviš? To je nemogoče! — je dejala žena.

— Častna beseda, nič pomembnega. Samo nekaj prometnih nesreč, dva vloma in napad.

— Umora gotovo nisi opazil, — je rekla žena. — Beri bolj pazljivo!

Žena mu je vzela časopis in pričela brati.

— Boš videl, da bom našla kaj zanimivega, na primer umor iz ljubosumnosti.

— Želim ti mnogo sreče, — je rekel mož in vzela skodelico s kavo.

Žena je mrzlično listala po časniku.

— Doslej še nisem videla časnika, v katerem ne bi bil opisan vsaj en umor. Ne mine dan, da se ne bi zgodil kak umor.

— Zakaj ne more miniti dan brez umora? — je vprašal mož.

— Zato ker zajtrk brez umora ni zajtrk, — je rekla žena in si oslinila vrhčike prstov.

— Če v časniku ni nobenega umora, pomeni to, da nobenega ni bilo! — je izjavil mož zmagoslavno.

— To nikakor ne pomeni, da ga ni bilo. Umor se je zgodil, ko je bil časnik že natisnjen.

— Jaz pa mislim, da tudi pozneje ni bilo nobenega umora, — je rekel mož razdraženo.

— Zame je vsak dan brez umora izgubljen, — je rekla žena zlobno.

— No, potem pa današnji dan sploh ni dan, — je rekel mož mračno.

— To je čisto tebi podobno! Uživaš, kadar mi lahko kakšno zagodeš! — je vzkliknila žena.

— Dovolj mi je vsega! Še besedo, pa bom izgubil oblast nad seboj! — je besno zarjovel mož.

— Kaj se bo zgodilo, če boš izgubil oblast nad seboj? Morda umor, ti šleva, — ga je pričela dražiti žena.

V naslednjem trenutku je mož pograbil vazo in jo treščil ženi na glavo.

Žena je padla. Preden je umrla, je blaženo zašepetala:

— Kaj sem ti rekla! Vendar je bil umor...

leži sedaj v prtljažnem prostoru letala.

Morda je v njem tudi majhen aparat, ki čisto tiho bije: tik-tik-tik-tik...

Obe ženi sta pričeli naglas pripovedovati. Vsaka od njiju je hotela izpovedati vse svoje življenje s človekom, ki se je imenoval Henry in hkrati Walter. Ko sta povedali vse, kar sta imeli na srcu, je bilo točno osem in devetintrideset minut.

*

V kabini lokomotive, ki je vlekla vlak od Minneapolisa do Chicaga, je strojvodja že stotič neravno pogledal na zapesnost uro.

Ob 8.40 se je nasmehnil.

In z olajšanjem si je oddahnil.

verne Afrike različne rase. Te rase moram študirati, da bi ugotovil, h kakšni rasi je pripadal Othello.

»Oprostite, toda kdo bo igral Dezdemono?«

»Jaz,« je dejala glavna junakinja... »toda žal ne znam italijansko...«

»Saj vendar ne bomo igrali v italijanščini...«

»Kaj le razumete vi! Kako naj igra človek svojo vlogo naturalistično, če ni še nikoli bil v Doževi palači, če se še nisem nikoli vozila z gondolo po Canale Grande?«

»Peljal se bom z vami v Benetke!« je dejal scenograf.

»Čemu?« sem vprašal.

»V Benetkah imajo posebne tovarne čipk, in kot veste, drži Dezdemon v roki robček z beneškimi čipkami... In potem moram še v London. V Britanskem muzeju imajo spravljeno Othellovo bodalo. Moram si oskrbeti natančno kopijo tega bodala...«

»An jaz moram, če naj igram vlogo Cassija, odpotovati na otok Cipri. Pogledati si moram, kako imajo tam urejeno vojaško službo...«

Tedaj sem vstal in pripomnil:

»Gospoda moja! Pozdravljam vsa ljubezen, ki jo kažete za moje novo gledališče. Da bi pa lahko naše delo res igrali à la Reinhardt, bom storil še več. V programu stoji: Dalje nastopajo — poslaniki, glasbeniki, mornarji itd. Mislim, da moramo igralca, ki bo igral poslanika, poslati v italijansko poslaništvo, da bi tam študiral svojo vlogo. Glasbeniki naj se učijo pri profesorjih na konservatoriju in za mornarje bomo na reki postavili model ladje. Ker bodo pri predstavi tudi streljali, bomo poslali po pomožno križarko h Kruppovi. V prvem dejanju vzklikne Brabantio ‚Ogenj!‘ Povezali se bomo s tovarnami vžigalnic v žigalnikov... Tudi jaz, vaš direktor, se želim udeleževati pri tej inscenaciji.«

»Kaj boste pa vi počeli?« so vprašali glavni režiser, scenograf, glavni junak in glavna junakinja.

»Jaz? Gospoda moja, da bi človek lahko postavil na sceno delo à la Reinhardt, moram imeti mnogo denarja.«

»Da, gotovo ne malo!« je pripomnil režiser.

»No, vidite! Ali veste, kaj bom storil? Jutri se bom zaposlil kot navaden delavec v državni tiskarni in bom preštudiral od A do Ž izdelavo bankovcev. In ko se bom tega temeljito naučil, potem bomo lahko uprizarili ‚Othello‘. Mislim, da bo premiera čez štiri ali pet let...«

In potem smo vsi šli otožni vsak sebi...

● Na deset tisoč moških jih je sedem ali osem tisoč, ki ljubijo ženske, pet ali šest sto, ki ljubijo žensko, eden, ki ljubi eno samo žensko. (Dumas sin)

● Z ljubeznijo se ni šaliti. Mnoge, ki hlinijo ljubezen, naposled trdo zagrabi. (Dossi)

● Živeti pomeni spominjati se. (Commerson)

● Večna mladost je v izvrih, ne v steklenicah in sodih in kletih. (Longfellow)

● Mladost je paradiz življenja: radost je večna mladost duha. (Nievo)

● Pobude mladih so vredne toliko kot izkušnje starih. (Knorr)

● Misel je močnejša od vsega. (De Gourmont)

● Profitslovje je sol misli. (Gread)

● Misli so proste carine. (Luther)

● Priznavamo, da imamo majhne napake, samo da bi prepričali druge, da nimamo velikih. (Le Rochfoucauld)

● Malo je ljudi, ki bi pri drugih trpeli svoje lastne napake. (Graf)

VELIKI GOSPODARSKI NAČRTI:

Naftovod iz Kopra na Dunaj

in naftovod iz Kopra preko Avstrije do Prage

Gospodarskemu sodelovanju med Avstrijo in Jugoslavijo se odpirajo vedno nove možnosti. V tej zvezi sta nedvomno zanimiva dva načrta, o katerih je bilo pred nedavnim govora tudi v ljubljanskem „Delu“: o gradnji naftovoda od Kopra do Dunaja ter o gradnji plinovoda od Kopra preko Avstrije do Prage.

Podoben načrt za naftovod od Kopra čez Ljubljano, Maribor, Gleisdorf pri Grazu do dunjske rafinerije Schwechat je bil že izdelan ter bi bila realizacija po oceni študijske komisije Avstrijske uprave mineralnih olj (ÖMV) precej cenejša kot varanta Trst—Dunaj. Dolg bi bil 456 km, torej za približno 70 km krajši od naftovoda Trst—Dunaj, njegova zmogljivost pa bi v končni fazi znašala 6 milijonov ton nafte letno.

Prav tako je v pripravi tudi načrt za plinovod Koper—Maribor—Graz—Leoben—Linz—Budjevice—Praga, katerega zmogljivost bi bila 4 milijarde kubičnih metrov na leto. Zemeljski plin bi v tekoči obliki prevažali posebni tankerji iz Severne Afrike do Kopra, kjer bi ga uplinili in po načrtovanem plinovodu pošiljali proti severu. Plinovod bi potekal mimo Velenja, kjer je v gradnji kombinat za uplinjevanje lignita.

Seveda so to trenutno le načrti in bi njihova realizacija zahtevala visoke investicije. Toda nafta in zemeljski plin sta danes surovini, katerih poraba skokoma narašča. Že leta 1968 bo morala Avstrija uvoziti okoli 1,5 milijarde kubičnih metrov zemeljskega plina, do leta 1970 pa bo potreba narasla celo na dve milijardi. Zato se tudi v avstrijskih gospodarskih krogih zelo resno bavi s temi načrti.

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 8.15 Jutranji koncert — 9.00 Pozdrav nate (razen sobote in nedelje) — 10.00 Za gospodinja — 11.00 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalne športne novice — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 27. 3.: 8.05 Domači vt — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Križana dekla — 16.00 Črv vesti — 17.30 Dragocenosti iz starega Dunaja — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.15 Večerni koncert — 22.20 Glasba v duhu in molu.

Nedelja, 28. 3.: 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Nedeljska jutranja oddaja — 9.05 Favoriti popevk — 12.45 Ogleđalo Mesnega gledališča — 13.45 Koroške pripovedke — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.05 Koncert narodnih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Kda je storilec, kriminalna uganika — 21.15 Veliki glasbeni paviljon.

Ponedeljek, 29. 3.: 8.15 Glasba starih mojstrov — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Vsakdanji problemi — 20.30 Koroška lovka ura.

Torek, 30. 3.: 8.15 Orkestralni koncert — 15.45 Kulturno ustvarjanje v deželi — 18.00 Celrt ure mestne uprave — 18.15 Iz prve roke — 19.00 XY ve vse — 20.15 Klasiki v radiu — 21.30 Pesem za lahko noč.

Sreda, 31. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Ubežile v lahkih čolnih — 15.45 Mladi talenti muzicirajo — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorila ura — 20.15 Bachove skladbe.

Četrtek, 1. 4.: 8.15 Orkestralni koncert — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 18.00 Koroška kulturna poročila — 18.20 Oddaja za delavce — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Alpska lovka ura — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 2. 4.: 8.15 Jutranji koncert — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogleđalo — 18.00 Koroški visokofolski tedni — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.15 Iz zaboja za plažo — 21.00 Orkestralni koncert.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 00.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.10 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.00 Veseli ob

enajstih — 11.45 Za avtomobiliste (razen nedelje) — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave za Avstrijo — 15.00 Šolska oddaja — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.30 Reporterji med poljo — 18.00 Vsakodnevna glasbena oddaja s plošč — 19.20 Kaj slišimo zvečer — 21.55 Športni komentar.

Sobota, 27. 3.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.30 Bodite čisto tihi — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.40 Tehnični razgledi — 15.15 Želje cvetlic — 16.00 Za delovno ženo — 17.10 Iz parlamenta — 18.30 Šeststo let dunajske

univerze — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hit-parada.

Nedelja, 28. 3.: 8.15 Kaj je novega — 10.00 Tedensko ogleđalo domačega tiska — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Krizanteme, dramalizirana pripovedka — 15.40 Godala v ljudski glasbi — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodije za nedeljski večer — 21.15 Primer Georga Lukasa.

Ponedeljek, 29. 3.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.15 Brali smo za vas — 17.40 Oddaja za ženo — 19.30 Življenje razuzdanca, opera.

Torek, 30. 3.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 13.20 Medicinsko mesečno poročilo — 16.00 Esej v našem času — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Poleti z nami — 20.30 Operetni koncert — 21.30 O tem lahko govorimo — 22.15 Salzburški nočni študij.

Sreda, 31. 3.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 13.20 Teden dni pri združenih narodih — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo teengagerji — 20.15 Vseh devet — 21.40 Popravi, kar so drugi zakrivali.

Četrtek, 1. 4.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 13.30 Orkestralni koncert — 15.30 Avstrijski komponisti — 17.15 Šeststo let dunajske univerze — 17.40 Oddaja za ženo — 19.30 Zveneči prt — 21.00 Vesolje z gledališča naravnoslovskega raziskovanja.

Petek, 2. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.30 Češka zabavna glasba — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Nihče, slušna igra — 20.35 V vrtincu našega stoletja — 21.05 Iz nabiralnika za pritožbe.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 27. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 28. 3.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 29. 3.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Veseli zvoki — 10 minut za športnike — 18.00 Pesmi za mladeže.

Torek, 30. 3.: 14.15 Poročila, objave — Ljubezen in pomlad.

Sreda, 31. 3.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, igramo.

Četrtek, 1. 4.: 14.15 Poročila, objave — Ljudski koledar.

Petek, 2. 4.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — 5 knjižne police — Mala davčna abeceda.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz
Poročila: 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.00 Dobro jutro — 11.00 Za avtomobiliste — 12.05 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 5.00 Popoldanski radijski dnevnik — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Večerni radijski dnevnik.

Sobota, 27. 3.: 8.05 Stari dalmatinski pesmi — 9.25 Mladi glasbeniki — 12.15 Domače viže za sobotno opoldne — 12.30 Glasba slovenskih starih mojstrov — 14.35 Voščila — 15.30 Tekmovanje jugoslovanskih zborov — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 V soboto zvečer — 21.00 Zaplašila z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 28. 3.: 8.00 Veseli labogani, otroška oddaja — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnite, tvariši — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 13.50 Pred domačo hišo — 14.00 V svetu opernih melodij — 17.30 Uporna stoletnica, slušna igra — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba ne pozna meja — 22.10 V plesnem ritmu.

Ponedeljek, 29. 3.: 8.05 Jutranji zabavni zvoki — 9.25 Iz narodne zakladnice — 10.35 Naš podlistek — 12.15 Čez hrib in dol — 14.05 S poti po domovini — 14.35 Voščila — 15.30 Zborovske skladbe Antona Grobminga

RADIO PROGRAM

in Antona Nageleta — 18.45 Pota sodobne medicine — 20.00 Izbrali smo za vas.

Torek, 30. 3.: 8.05 Kvintet bratov Avsenik — 12.15 Narodne in spremiljavi harmonike — 12.30 Iz koncertov in simfonij — 15.30 V torek nasvidenje — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.20 In spet noč, radijska igra — 21.20 Srečadni večer.

Sreda, 31. 3.: 8.05 Glasbena molineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Domače pesmi in napevi — 10.45 Clovek in zdravje — 12.15 Na kmečki peč — 12.30 Arja iz oper Carla Marije Webra — 14.35 Kaj in kako pajo mladi pevci — 15.30 Slovenske narodne v priredbi Zdravka Švikišiča — 18.45 Naš razgovor — 20.20 Tako pajo in igrajo v Pragi — 20.40 Melisofeles, opera — 22.10 Plesni zvoki.

in Antona Nageleta — 18.45 Pota sodobne medicine — 20.00 Izbrali smo za vas.

Torek, 30. 3.: 8.05 Kvintet bratov Avsenik — 12.15 Narodne in spremiljavi harmonike — 12.30 Iz koncertov in simfonij — 15.30 V torek nasvidenje — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.20 In spet noč, radijska igra — 21.20 Srečadni večer.

Sreda, 31. 3.: 8.05 Glasbena molineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Domače pesmi in napevi — 10.45 Clovek in zdravje — 12.15 Na kmečki peč — 12.30 Arja iz oper Carla Marije Webra — 14.35 Kaj in kako pajo mladi pevci — 15.30 Slovenske narodne v priredbi Zdravka Švikišiča — 18.45 Naš razgovor — 20.20 Tako pajo in igrajo v Pragi — 20.40 Melisofeles, opera — 22.10 Plesni zvoki.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 27. 3.: 15.00 Konjske dirke v Liverpoolu — 17.00 Mladi dimnikar — 17.30 Povest o psu Lassie — 17.55 Kaj lahko postanem — 18.35 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Bilanca sezone.

Nedelja, 28. 3.: 17.00 Skrivnost Otoka pličev — 18.00 Svet mladine — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Dvojna mera.

Ponedeljek, 29. 3.: 18.33 Tečaj francoščine — 19.00 Tvarci življenja krt — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Enaindvajset, quiz — 21.00 Možje in sile.

Sreda, 31. 3.: 11.00 Milijonar — 11.55 Možje in sile — 17.00 Pavlihove pustolovščine — 17.45 Za družino — 18.33 Tečaj francoščine — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prezidenti, drama — 21.50 Evropa tukaj in danes.

Četrtek, 1. 4.: 11.05 Egipt, včeraj in danes — 12.00 Kaj lahko postanem — 18.30 Tečaj angleščine — 19.00 Športni kaledoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Jeklena mreža — 21.50 Forumski razgovori.

Petek, 2. 4.: 11.05 Prezidenti, drama — 18.30 Novo za ženo — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Povest o Joelu Brandu.

BARVE

ščitijo in olepšajo.

Kvalitetne lake in vse potrebščine za barvanje dobite pri

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf

RADIO TRST

Slovenske oddaje

Sobota, 27. 3.: 12.15 Kulturni odmevi — 15.00 Volan — 17.00 Pevski zbori Furlanije-Juljske krajine — 17.30 Pisani balončki — 19.15 Družinski obzorik — 20.45 Zbor „France Prešeren“ iz Kranja.

Nedelja, 28. 3.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi — 15.30 Testament, povest — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 29. 3.: 11.45 Italijanski akvarel — 17.20 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu — 18.30 Koncerti naše dežele — 19.15 Plošče za vas — 20.35 Romeo in Julija, opera.

Torek, 30. 3.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 17.20 Italijanska po radiu — 18.30 Sodobna simfonična glasba — 20.35 Kulturni odmevi.

Sreda, 31. 3.: 13.30 Prijelna srečanja — 18.30 Glasba in glasbeniki v anekdotah — 19.15 Higijena in zdravje — 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek, 1. 4.: 12.15 Okno v svet — 17.35 Iz albuma lahke glasbe — 19.15 Paglavja iz zgodovine slovenske književnosti — 20.35 Vzgojitelj v zadregi, veseloligra.

Petek, 2. 4.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.30 Slovenski solisti — 19.00 Italija in Južni Slovani — 20.35 Gospodarska in dela — 21.30 Znanost in tehnika.

Izdajatelj, založnik in lasnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gosmetergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 27. 3.: 17.40 Ključeva taktika, lulke — 18.05 Zvoki v gibanju — 18.25 Obzorik — 18.45 Maščevanje, mladinska igra — 19.30 Vsako soboto — 19.45 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Glasbeni kotiček — 20.45 Sprehod skozi čas — 21.15 Humoriistična oddaja — 22.05 Gola mesta film.

Nedelja, 28. 3.: 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Na erko, na erko — 11.30 Film za otroke — 19.00 Svetnik — 20.00 Dnevnik — 20.45 Quiz.

Ponedeljek, 29. 3.: 11.40 Makedonija — 16.40 Ruščina — 17.10 Govorimo angleško — 17.40 Francozi pri nas doma — 18.10 Risanke — 18.25 Obzorik — 18.45 Halo, tukaj Veselovi — 19.15 Športni pregled — 20.00 Dnevnik — 20.45 Figarova svatba.

Sreda, 31. 3.: 17.10 Učimo se angleščine — 17.40 Film za otroke — 18.00 Slike sveta — 18.25 Obzorik — 18.45 Dosežki znanosti — 19.15 Opera skozi stoletja — 19.45 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Lirika Huseina Tahmišiča — 20.45 Deset zadetkov — 21.45 Kulturna panorama.

Ta teden vam priporočamo:

Za otroke in mladino

- France Bevk: **GRIVARJEVI OTROCI**, mladinska povest iz vaškega življenja, 116 str., ilustr., kart. 20 šil.
- Anton Ingolič: **TAJNO DRUŠTVO PGC**, vesela zgodba o navihanih prvošolčkih, 180 str., ilustr., ppl. 21 šil.
- Fran S. Finžgar: **MAKALONCA**, zbirka pravljic, 96 str., vinjete, br. 5 šil.
- Venceslav Winkler: **PETELINJE PERO**, zgodovinska povest za mladino, 96 str., ilustr., br. 10 šil.
- Bogomir Magajna: **V DEŽELI PRAVLJIC IN SANJ**, zbirka mladinskih povesti, 200 str., ilustr., slik. priloge, ppl. 29 šil.
- Jože Pahor: **MLADOST NA KRASU**, črtice iz pisateljeve mladosti, 80 str., ilustr., kart., 15 šil.
- Tone Seliškar: **TOVARIŠI**, povest partizanske zvestobe, 212 str., kart. 43 šil.
- Vera Albreht: **OREHI**, zbirka otroških ugank, 112 str., ilustr., ppl. 5 šil.
- Ksaver Meško: **MLADIM SRCEM**, povesti za mladino, 112 str., ilustr., br. 5 šil.
- Viktor Pirnat: **KRESNA NOČ NA KUKOVI GORI**, povesti za otroke, 102 str., ilustr., ppl. 8 šil.
- Drago Kumer: **KARLEKOVE PRIGODE**, mladinske povesti, 68 str., ilustr., br. 5 šil.
- Radislav Rudan: **ŽIVALI IN ŽIVALCE**, pesmi za mladino, 48 str., ilustr., kart. 7 šil.
- Matej Bor: **SRAČJE SODIŠČE**, zbirka basni, 64 str., ilustr., kart. 25 šil.
- Bizjak: **ZA PRIDNE ROKE**, knjiga ročnih del za otroke, 176 str., ilustr., ppl. 20 šil.
- Oton Župančič: **KANGLICA**, zbirka otroških pesmic, 68 str., ilustr., ppl. 14 šil.
- Prežihov Voranc: **PRVI MAJ**, slikanica velikega formata, ilustr., ppl. 18 šil.
- Fran Levstik: **MARTIN KRPAN**, slikanica velikega formata, 64 str., il., ppl. 20 šil.
- Dragotin Kette: **OTROŠKE PESMI IN POVESTICE**, 32 str., ilustr., br. 3 šil.
- **MLADINA POJE**, pesmarica za koroško mladino, 128 str., ppl. 26 šil.
- **MLADI VEDEŽ**, leksikon za otroke in mladino, 164 str., velikega leksikonskega formata, ilustr., ppl. 96 šil.

Knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

»Naša knjiga«, Celovec, Wulfengasse

Največji dobavni katalog Avstrije

Že nekaj tednov objavljamo tudi v našem listu dobropis, s katerim lahko vsak naroči brezplačni dobavni katalog veleblagovnice Moden-Müller v Grazu. Mnogi naših bralcev so se te možnosti že poslužili in se torej sami prepričali o bogatem in pestrem izboru najrazličnejšega blaga, ki ga nudi imenovana trgovina.

V tem katalogu, ki je namenjen pomladi in poletju 1965, je zbranih okoli 8000 artiklov, katerih seveda ne bi mogli posebej navajati, ker bi bila za to potrebna cela knjiga, saj tudi bogato ilustrirani katalog obsega 184 strani. Veleblagovnica Moden-Müller se predstavlja — da omenimo le najvažnejša področja — s tekstilijami, obutvijo, postelnim perilom, preprogami in zavesami, električnimi stroji, pohištvom, kuhinjsko posodo in železnino, orodjem, izdelki iz usnja in plastičnih mas, steklom in porcelanom, otroškimi igračami, knjigami in slikami, potrebščinami za šport in camping, živili in posladili, šolskimi in pisarniškimi potrebščinami, tojletnimi artikli itd., skratka z vsem, kar potrebujemo v vsakdanjem življenju.

V dobro kupcem — najboljšo s svetovnih tržišč. Tako pravi geslo evropske skupnosti za razpošiljanje blaga EUMOS, katere član je tu-

di veleblagovnica Moden-Müller. V tej skupnosti so združena pomembna podjetja iz Avstrije, Nemčije, Italije in Švedske, njen namen pa je posredovati kupcu kvalitetno blago iz vsega sveta. To sodelovanje je tudi omogočilo, da so se cene 226 artiklov znižale, kar je ob nenehni splošni podražitvi vsekakor lep uspeh.

Ugled, ki ga uživa veleblagovnica Moden-Müller, pa najbolj potrjuje dejstvo, da šteje v Avstriji 350.000 stalnih odjemalcev, katerim je poslala tudi novi katalog.

DOBROPIS

99.101

Brezplačno presenečenje za vse, kateri hočejo dobro in poceni kupiti!

V nekaj dneh prejmete popolnoma brezplačno in neobvezno največji avstrijski dobavni katalog s skoraj 8000 ponudbami, če nam z dopisnico sporočite Vaš naslov. Nalepite ta dobropis na dopisnico in jo pošljite še danes na naslednji naslov:

Internationales Grossversandhaus

GRAZ **ModenMüller** Wienstr. 206